

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, március 18.

Oroszországnak nincs cárja.

II. Miklós lemondó manifestuma. — Alexandrovics Mihály is lemondott a trónról és a régensségről. — Hazug angol hír a detronizáció megcáfolásáról. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az orosz forradalom a háború legnagyobb tragédiája! — mondja a német kancellár félhivatalos lapja — s hozzátéhetjük, hogy a legnagyobb meglepetése is. Akik ismerték a korrupció és züllött gazdasági viszonyokkal küzdő birodalomnak belső életét, tudták, hogy jönni kell valaminek, de erre a hirtelen kirobbanó vulkánikus tüzre nem számítottak. A nihilizmussal, anarchizmussal aláaknázott orosz talajon tulságosan felhalmozódott az elégedetlenség üszke s az ennek nyomán kitört robbanás most rengeti, rázza az egész birodalmat, halomra döntve az autokratikus kormányrendszer álmait s úgy látszik: az entente szépen alkalmazott tervezetéseit is.

Ez a forradalom, mintha nem a hatalom irányában lendülne, amerre tervezői haladásának útját kimérték. Mintha a mesék alakjainak a munkája elevenednék itt meg, akik a palackokba elzárt dzsineket rászabadították a világra és most nincs hatalmuk többé, hogy vissza tudják dugaszolni őket a palackok fenekére. Ugy látszik: ez az eset ismétlődik most meg Oroszországban. Anglia a maga önző céljai érdekében kiszabadította a forradalom lezárt szellemeit, de nem ur többé a rohanó események áradata fölött. Az arany fogakkal vigyorgó kalmár-sátán elszámította magát. Megölethette a birodalom érdekeit védőket, akik inkább akartak népük jóltevői, mint Anglia lepénzelt rabszolgái lenni, a befolyásolható cárt is eltehetette az utból, de a szigetország érdekeinek védelmére kirendelt új kormány már nem a népakarat vezetője, hanem kolonc, amelyet a lánggal égő néphatalom ledobni készül a nyakáról.

Ez a forradalom tulajdonképpen három forradalomnak az összetétele, melyek közül mind-egyiknek más az útja és más a célja. A palotaforradalom, a дума forradalma és a gyomor forradalma adtak ebben egymásnak találkozt. A palotaforradalom új cárt akar, a дума forradalma új kormányt és új rendet az országban, a gyomor forradalma pedig békét. Anglia segített a palotaforradalomnak, hogy célját elérje, együtt dolgozott a dumával az új kormány és az új rend érdekében, mert ez a két, voltaképpen ellentétes cél megegyezett az ő külön céljaival, de nem volt szándéka a gyomor forradalmáinak a segítése. És úgy látszik itt számította el magát. Mert a három forradalmi mozgalom közül az utolsó látszik a legerősebbnek. E pillanatban Szentpétervárott mintha a szocialisták, a munkásvezérek vennék kezükbe a forradalom irányításának gyeplőjét.

Ezek most lázas erővel dolgoznak igazságaik megközelítésén és kiáltványokban ígérenk és adnak meg a legautokratább birodalom lakosainak mindent, amiről egy szabad ország legszébb napjaiban álmodni merészel: általános választói jogot, szabad sajtót, szabad gyülekezési és szólásjogot, még — a katonáknak is. Természetes, hogy ilyen körülmények között

le kellett mondania a cárnak s nem fogadhatta el a cári trónt Alexandrovics Mihály nagyherceg sem... Ki most a cár Oroszországban? Senki. S ki az uralkodó? Az éhes, tobzódó fejtelon forradalom. Most lett csak igazán aktuális a béke és a háború kérdése. Rövid idő alatt megkapjuk erre is a feleletet...

Lemondott a cár a koronáról.

London. A Reuter ügynökség jelenti: A cár lemondott és Mihály nagyhercegre ruházta a trónöröklés jogát, a hadsereg főparancsnokságát.

Kopenhága. Az Aftenbladet jelenti Pétervárról: Alexejev nagyherceg trónörökösét cárrá kiáltották ki. Kiskorúságára kéjére Alexandrovics Mihály lesz a régens.

London. A Reuter ügynökség jelenti: Alexandrovics Mihály lemondott a régensségről.

Newyork. Az Associated Press jelenti Pétervárról: Mihály nagyherceg pénteken délután fél 3 órakor lemondott a trónra való jogáról.

Stockholm. A mostani kormány kijelentette, hogy Miklós cárral semmiféle körülmények között nem bocsájtkozik tárgyalásba.

Stockholm. A Pétervári Távirati iroda a következő eszásári manifestumot közli:

— Mi Isten kegyelméből II. Miklós, minden oroszok cárja, Finnország nagyfejedeleme és Lengyelország cárja közöljük hűséges alattvalóinkkal a következőket:

— Annak a nagy harcok napjaiban, amelyet a külső ellenség ellen vívunk, amely három év óta hazánkat leigazza, újabb megpróbáltatást mért az Isten hazánkra. A belső zavarok végzetes kihatással fenyegetik a makacs háború befejezését. Oroszország jövője, hadseregünk becsülete, fegyvereink boldogsága és szeretett hazánk egész jövője követeli, hogy a háborút minden áron folytassuk a győzelmes befejezésig. A kegyetlen ellenség most teszi utolsó erőfeszítéseit és közel van az a pillanat, amikor vitéz hadseregünk, dicsőséges szövetségeseinkkel együtt az ellenséget végképen letiporja. E napokban, amelyek Oroszország életére döntő hatásuk, lelkiismeretbeli kötelességünknek tartottuk, hogy népünk erőinek szorosabb egyesítését szervezzük a gyors győzelem elérésére.

— Ezért a birodalmi dumával egyetértésben, jónak láttuk, hogy az orosz állam koronájáról lemondjunk és a legfőbb államhatalmat letegyük. Minthogy nagyon szeretett fiunktól nem akartunk megválni, az örökösödést testvérünkre, Alexandrovics Mihály nagyhercegre ruháztuk át, akit a nagy orosz birodalom trónjának elfoglalása alkalmával megáldunk. Kérjük Testvérünket, hogy a nemzet képviselőivel egyetértésben uralkodjon, a törvényszerű intézkedéseket fenntartsa, és forrón szeretett hazánk nevében sértetlenül esküt tegyen.

— Felszólítjuk hazánk minden igazfiát, hogy teljesítse szent, hazafias kötelességeit, a nemzeti kötelességek eme súlyos pillanatában, engedelmeskedjék a cárnak és a nép képviselőivel egyetemben legyen segítségére és az orosz államot a boldogság és dicsőség útjára vezérleje. Az Isten védje meg Oroszországot.

Ez a tényekkel szemben vajmi keveset jelent Oroszország tragédiáját előidéző angol kormánynak hazug nyilatkozatai, amelyek csak a zavar növelését célozzák.

Bonar Law hazugságai.

Rotterdam. Bonar Law az alsóházban kijelentette, hogy a cár lemondásáról szóló hír alaptalannak bizonyult. A cár nem mondott le,

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a cár nagy tüzérsséggel Pétervár ellen vonul.

Rotterdam. Nikolajevics Miklós nagyherceg Szentpétervárra érkezett. A cárt Carszkoje-Szólóba várják, ahova több tízezerred vonul.

Basel. Az angol alsóházban Bonar Law a kormány nevében közölte, hogy a cár lemondása még nem végleges.

London. Az alsóházban Bonar Law az ülés végén egy kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a pétervári brit nagykövetségről távirat érkezett, a mely megállapítja, hogy a cár lemondásáról és Mihály nagyhercegnek régenssé való kinevezéséről szóló előbbi jelentés úgy látszik nem egészen pontos. A cár lemondása és a régens kinevezése még nincs végrehajtva bár a végrehajtó-bizottság ilyértelmű határozatot hozott. Közölte továbbá Bonar Law, hogy újabb táviratot kapott, a mely szerint a cár tartózkodási helye ismeretlen.

Amsterdam. A Nieuwe van den Dag írja: A cár akarata nem volt egészen szilárd és megmászhatatlan. Le kellett mondania, mivel a trónon való megmaradása veszedelmes lett volna a szövetségesekre nézve. A lap azt hiszi, nagyon kétséges, hogy az orosz forradalom újabb erők forrását jelenti-e az entente-ra nézve, mert a következményei annyira gyönghetnek Oroszországot, hogy a középponti hatalmakra nézve jelentékenyen ártalmatlanabbá válnék a legerősebb ellenségük.

Könnyen meglehet, hogy a legközelebbi hónapokban még nagy feltordulás lesz Oroszország politikai és gazdasági életében és ez a helyzet éppen olyan kedvező lenne az ellenforradalomnak, mint a népből meggyökeresedett békevág, még ha nem is hozza meg a béke Konstantinápoly birtokát. Kerenszki szociálista képviselő, a forradalmi kormány igazságügyminisztere a minap is teljes határozottsággal nyilatkozott az orosz hódító tervek ellen.

Protopopov él — Buchanant megölték?

— Halomra lötték az orosz esendőröket. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Pétervár. A pétervári távirati ügynökség jelenti: Protopopov és Stürmer meggyilkoltatása nem felel meg a valóságnak. Föltűnő, hogy azt a hivatalos jelentést, mely Buchanan angol nagykövet megöletéséről szólott, nem cáfolták meg. Ugy látszik az angol nagykövetet csakugyan megölték.

Pétervár. Ma ismét kinyitották az összes pénzüzeteket. Szigorú parancsot adtak ki a fosztogatók és megszokott rabok elfogatására. A községek, városok és zemsztvók táviratokban még egyre csatlakoznak a mozgalomhoz. A vasuti kocsik, melyek eddig nyílt pályán vesztegeltek, — utban vannak a nagy városok felé.

Stockholm. A pétervári helyzet az, hogy a birodalmi дума ülései csak esonka parlament képét mutatják, mert a jobbpárt összes tagjait letartóztatták. A hivatalnokok passzív rezisztenciával szegülnek ellene a forradalmi kormánynak. A régi titkos rendőrség a legnagyobb csendben és titokban működik. Az uralmon levő forradalmi pártnak, — az ellentmondó jelentések dacára — nagyon csekély befolyása van a hadseregre. A katonaság és a nép egyre hangosabban követeli a békekötést. Az a hivatalos jelentés, hogy az összes minisztereket elfogták, nem felel meg a tényeknek, mert három miniszternek sikerült a főhadiszállásra a cárhoz menekülnie. A forradalom a vidéken lassan terjed, mert a balti és távolabb fekvő tartományokkal, a tenger és volga-vidékkel minden összeköttetés megszűnt. Nagyjelentőségű körülmény, hogy a papság a forradalmi bizottság ellen foglalt állást. Valószínű, hogy az a siker, melyet a forradalmárok meglepő fellépésükkel elértek, rövidesen eloszlik.

Stockholm. A forradalom első napjaiban az összes tiszteket, akik nem csatlakoztak a forradalmárokhoz, megölték. A csendőrséget a lázongók teljesen kipusztították. Rodzianko a дума épülete előtt nagy beszédet tartott. Beszédében kijelentette, hogy a дума népduma lett, az országgyűlés a nép érdekeit védelmező Pétervár utcai tele vannak esendőrök holtes-

szel. A néptömeg minden esendőrré, akit az utcán talált, rávetette magát és megölte.

Hága. Reuter-ügynökség jelentése: Péntek óta az orosz fővárosban itt-ott folynak a harcok a háztetőkön lévő rendőrök ellen. Az utcákon mindenütt vörös jelvényeket látni. katonák, fegyvereken, sípkákon a járókelők a forradalom jelvényeit viselik. A házakon zászlók lobognak ezzel a felirattal: Szabadság, egyenlőség, testvériség. A дума előtt állandóan nagy tüntetések vannak. A tömeg gyakran hangoztatja, hogy áldozatokat hoz a hazáért, de a kormány és a dinasztia ellen tüntet. A дума épületében hatalmas liszt és lőszer készleteket halmoztak fel. A дума bejáratánál orvosi kötszerek vannak, hogy a sebesülteket segélybe részesíthessék. A katonák és a diákok pontos jegyzéket vezetnek a megélt készletekről.

Visszavert

orosz előretörések.

Budapest, március 17. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Az ojtózi szorostól északra, Solotwinától nyugatra és Stanislautól dél-nyugatra az oroszok előretöréseit visszavertük. Az Erdős-Kárpátokban járőreink sikeres munkát végeztek. A Dnyestertől északra elég hideg melletti csekély volt a harci tevékenység.

Délnyugati hadszintér:

A Costabellen csapataink visszafoglalták a március negyedikén elvesztett előállításukat, három tisztet és harmincegy alpinit elfogtak és két géppuskát zsákmányoltak.

Délkeleti hadszintér:

Albániából nincs jelenteni való. — Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Pop C. István a román intelligencia védelmében.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház ma folytatta a kivételes hatalomról szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalását, melyhez ma is többen szólalnak fel.

Szász Károly alelnök nyitotta meg az ülést.

A jelentéshez Pop C. István dr. szólt fel elsőnek. Beszédében azt fejtegeti, hogy a nemzeti román párt a háboru idejére felfüggesztette a belső küzdelmet, bár ez nem jelenti azt, hogy megszűnt volna a kormány iránt bizalmatlannak lenni. A harcot a háboru utáni időre halasztotta. A román betörés — mondja ezután a szónok — egy olyan incidens...

Ugron Gábor közbeszólt: — Hét vármegye magának incidens?

Pop C. István dr. ... amelyből kifolyólag a miniszterelnök jónak látta, hogy a román intelligenciát megrójj.

Közbeküldetés: Jól tette!

Pop C. István: A román intelligencia kivette a részét a háboruból. A brassói gimnázium négy tanára halt hősi halált.

Ugron Gábor: A többiek pedig elszöktek. Romániába mentek tiszteknék.

Pop C. István: Nem lehet senkinek célja úgy tüntetni fel a dolgokat, mintha a románok nem küzdenének a hazáért. Hatszázezer román katona küzd a frontokon. Ezek igazán más elbánást érdemelnének. Casement fegyverekkel ment Angliába, hogy forradalmat szítson és az angol kormány mégis elhatározta magát az ir kérdés rendezésére. Nálunk a legjobb románokat letartóztatták és ügyük még ma sínesen tisztázva.

Ugron Gábor: Nézze meg a kilenc elítelt ügyét!

Pop C. István: Ezek az ítéletek még nem jogerősek, várjuk be a végét az ügyeknek. Tüvedni lehet és történhetik elhamarkodás is. A hazaárulásnak igen sok válfaja van. Általánosítani különben sem szabad, mert ezzel csak ártunk az igaz ügynek.

Szász Pál: Ön árt az ügynek, ön tett rossz szolgálatokat, mert ellentétet szított!

Pop C. István: A románok mindig a háboru elején megnyugtató nyilatkozatokat tettek.

Közbeküldetés: Csak önmagukat nyugtatták meg!

Pop C. István: A román nemzetiségi törekvések végrehajtását mindig elodázták. A nemzetiségi törvényeket még mindig nem hajtották végre és az általános választójog elodázása is a nemzetiségi kérdések miatt történt.

Huszár Károly: Utótték-verték a magyarokat a románok és ők ezerszámra lettek árulók.

Pop C. István: A románok hősiességgel harcolnak és Tisza István gróf miniszterelnök ezt méltányolva, több mint egy éven át tárgyalta a román nemzetiségi párttal.

Közbeküldetés: Elég rosszul tette, gyalázat!

Pop C. István dr.: Pitt megvásárolta az ir képviselőket, de az ir népet nem vásárolhatta meg. Az angol erőszaknál csak annak hatása volt nagyobb.

Közbeküldetés balról: Nincs oláh királyság. Rendreutasítani! Nagy zaj keletkezik.

Pop C. István: Magyarország ezeréves fennállásának titka az, hogy alkalmazkodni tudott a körülményekhez. Reméli, hogy lesznek államférfiak, akik megfogják találni a mostani helyzetből is a kivezető utat. Végül kijelenti, hogy a kormány iránt bizalmatlan és a jelentést nem veszi tudomásul.

Ezután Lahne Hugó beszélt és erősen támada a kormányt és a központokat. Majd az elnök szünetet rendelt el.

A szünet után Lahne folytatta beszédét és a munkapártot tette támadásai célpontjává és kijelentette, hogy a többség és a kormány csak a nyers erőszakkal tartja fenn az uralmát. A legutóbbi ülésen is az ellenzék egy kényes kérdést akart szóvá tenni és zárt ülést kért, de erre nem akartak engedélyt adni.

Rakovszky István: Ki kellett erőszakolni. Pál Alfréd: A zsarolást jól értik odaát. (Ez megjegyzésre óriási zaj keletkezik.)

Rakovszky István: Ilyen emberekkel szemben nem lehet más eszközökhöz nyulni.

— Sól Sól Sól nyálól — kiáltják a baloldaról.

Pál Alfréd: Uriember soha senkivel szemben nem nyúl a zsarolás fegyveréhez!

— *Jobb lesz, ha a talofáról beszél,* kiáltják most az ellenzék oldaláról Pál felé. A baloldalon ismét nagy zaj keletkezik.

Rakovszky István erősen kiált: *Rágalmaz!*

Beck Lajos: A Deésy-Lukács per után hogy mer ön ilyen hangon beszélni. Szégyen, gyalázat!

Lahne Hugó ezután folytatja beszédét és

Tisza István gróf miniszterelnököt támadja. Azt mondja, hogy vannak szónokok, akiket a miniszterelnök meghallgat. Ezek a pártvezérek és a grófok. Vannak olyanok, akiknek válaszol is. Ezek a titkos tanácsosok és vannak olyanok, akiket a miniszterelnök nem hallgat meg és akiknek nem is válaszol. Ezek az egyszerű képviselők. Végül kijelenti, hogy bizalmatlan a kormány iránt és így a vezetőjének jelentését nem veszi tudomásul.

Preszly Elemér szintén a kormányt támadja és a jelentést nem fogadja el.

Ezután az elnök megszakította a vitát és az ülés véget ért.

Arad előjoga

a Közgazdasági Egyetemhez.

— **Tisza István gróf régebbi kijelentése.** — **A polgármester és a kulturtanácsnok nyilatkozata.** —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a Hangya fogyasztási szövetkezet egy millió koronát ajánlott föl a kultuszminiszternek közgazdasági egyetem létesítésére. Ez a nagyszabású adomány egész Magyarországon hatalmas visszhangot keltett, hiszen a közgazdasági egyetem régóta vajdudó kérdését segíti elő hatalmas lépéssel a cél felé. Magyarországon eddig a modern élet és a termelésre alapított társadalmi berendezkedés legelőbb tudományának: a közgazdaságnak ezideig nemesak, hogy külön egyeteme, hanem még önálló tanszéke sem volt. Csak az ideai tanév elején nyitották meg a budai József-műegyetem keretében az első közgazdasági fakultást, egyetlen előadóval. Ez az előadó, Buday Dénes dr., Európaszerte ismert kiváló tudós és szaktekintély, éppen most jelent meg a „Társadalmi ideál” című könyve, mely általános, nagy föltűnést keltett. Világos azonban, hogy egy tanerő, bár még oly kiváló és nagyskálájú legyen is, egy annyira differenciálódott tudománynak, mint a közgazdaság nem elég. A közgazdasági tanszéknek a műegyetemen való beállítása annak idején némi föltűnést keltett, bizonyos köröknek az volt a véleménye, hogy az inkább a tudományegyetemre való. Bizonyos azonban, hogy a kormány intenciói a helyesek voltak és a közgazdasági tanszék a műegyetemen azt bizonyítja, hogy a legfelsőbb intézőköröknek az élő, gyakorlati közgazdaságtan oktatása fekszik a szívében és nem annak doktrinaer, tisztán tudományos, hanem alkalmazott része. Ezt a hivatást pedig Buday Dénes dr. annál kevésbé tudja teljesen kielégíteni, mert ő köztudomásulag nem annyira gyakorlati közgazdász, mint inkább szociológus, az elméletek embere, mint ezt most megjelent könyve is bizonyítja. Nem Buday Dénes, Hertzka Lothár-főle közgazdászok kellene a közgazdasági egyetemre, hanem például Láng Lajos.

Nyilvánvaló tehát, hogy a közgazdasági egyetem fölállításának elsőrendű szükséglete Magyarországnak, nemesak kulturális, hanem praktikus célokból. Most, hogy a Hangya az első lépést megtette a nagy cél felé, sorompóba állottak a nagy vidéki városok, termelési centrumok és a maguk számára követelik a fölállítandó új közgazdasági egyetemet. Elsőnek Szeged indított akciót, pedig számára már kilátásba helyezték a Balkán-akadémiát, amely igényeit kielégíthetné.

Arad városa évekkal ezelőtt küldöttségeket menesztett, buzgókodott azon, hogy műszaki főiskolát kapjon. A szép tervből, jogos kívánságból azonban a nehéz idők miatt nem lehetett semmi. Most, hogy a közgazdasági egye-

tem eszméje az első lépést tette a megvalósulás felé, az „Aradi Közlöny” szükségesnek látta a város vezetőit és intéző köröit megkérdezni: szándékoznak-e valamit tenni az irányban, hogy ezt a rendkívül fontos és szükséges főiskolát az eddig állandóan mellőzött Arad kapja. Elsőnek Kovács Vince kulturtanácsnokot kerestük föl, aki a következőket mondotta:

— Nem tartom valószínűnek, hogy a közgazdasági egyetem belátható időn belül megvalósulhatna. Éppen ezért mozgalmat sem tartok most célravezetőnek ezirányban. A háború szomorú következményeképpen Arad közoktatásügye, ép úgy, mint az egész országé, nem kielégítő. Észak-Magyarországon pláne alig funkcionálnak az iskolák. Az oroszok kátogatása óta és következtében, Erdélyben pedig sok vármegyében kell az összes iskolákat újra felépíteni, vagy legalább is restauráltatni. Ezek oly sajnálatos tények, amelyekkel számolni kell és következtetni lehet belőlük arra, hogy új egyetem még nagyon sokáig nem lesz időszerű. Közgazdasági egyetem létesítéséhez véleményem szerint 25 millió korona szükséges, a Hangya pedig csak egy milliót adott. A mi pótdóntok éppen elég magas ahhoz, hogy mi még egy milliót se adhassunk...

Főlkerestük ezután a kevésbé pesszimista Varjassy Lajos polgármestert, aki Kovács Vincével homlokgyvenest ellenkező véleményt mondott.

— Évek hosszú során keresztül, — mondotta a polgármester, — harcoltunk azért, hogy műszaki főiskolát kapjunk. Illusztris képviselőnk Tisza István gróf miniszterelnök ur ő excellenciája már annak idején azt mondotta a nála járt küldöttségünknek, hogy sokkal helyesebb volna, ha közgazdasági főiskolát kérnénk Aradnak, mert ez még egyáltalában nincsen az országban. Köszönöm tehát az Aradi Közlönynek, hogy hozzám fordult most, mikor a dolog érni kezd, — és nem lesz sürgősebb dolgom, mint, hogy Arad város előjogainak biztosítására eljárjak a miniszterelnök urnál és az illetékes helyeken.

Kitűnő polgármesterünk, mint nyilatkozata bizonyítja, tehát meglátta a kérdés nagy fontosságát. Reméljük, hogy eljárása nem is fog eredménytelen maradni. Ha Kolozsváron, Debrecenben, Pozsonyban egyetem van, Szeged pedig Balkán-Akadémiát kap, igazán Aradot illeti meg a közgazdasági egyetem, annál is inkább, mert nekünk ehhez régi előjogaink vannak.

Buchanan garantálta a vezérek életét.

— **Német pogromok.** — **Él az angol nagykövet?** —

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.* —

Stockholm. Az orosz határról a következő hírek érkeznek: A múlt vasárnap az angol nagykövetségen ünnepi ebéd volt, amelyre a jelenlegi minisztérium több tagja és néhány dumaképviselő volt hivatalos. Miljukow itt hosszabb beszédet tartott, amelyen a többek között a következőket mondotta:

— *Elérkezett az óra, hogy Oroszország Anglia oldalára álljon.*

Ekkor Anglia követe — kormánya nevében — ígéretet tett, hogy a forradalomban résztvevőknek a hajszála sem fog meggörbülni. Mert ha a legrosszabb esetben, a forradalom nem sikerülne: az angol flotta a vezetőket és a dumaképviselőket Angliába fogja szállítani. Beszédét így végezte:

— **Ez a forradalom az angol-orosz barátság megkoronázása, vagy elpusztulása.**

Kopenhága. Ugylátszik egész Oroszország sürgönyforgalma angol ellenőrzés alatt áll. Érdekes, hogy a legújabb táviratok Oroszországból csak Londonon át érkeznek Skandináviába.

Kopenhága. Újabb jelentések szerint Buchanan angol nagykövet finn területen tartózkodik. A finn lapok egy szót sem közölhetnek az orosz forradalomról. A Svédországban tartózkodó orosz forradalmárok már három hét előtt azt az értesülést kapták, hogy március 14-én tör ki a forradalom. Hogy a forradalom előbb ütött ki, arra vezethető vissza, hogy a reakció megelőzésétől tartottak. Oroszországból érkezett hírek szerint a szibériai ezredek hívek maradtak a régi kormányhoz és négy nap óta harcolnak a munkások és az átpártolt kozákok ellen.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti: Galitzin herceget, Goremykint, Suchomlinovot, Bjelalevet, Protopopovot, Maklakovot, Csegaitovot, Markovot és Burkovot, volt minisztereket a Péter-Pál erődbe internálták. Ezenkívül több magas állású személyt a дума épületében őriznek. Keremszky igazságügyminiszter a munkások megbízottjaihoz intézett beszédében azt mondotta, hogy belépett ugyan az ideiglenes kormányba, de mint előbb, továbbra is republikánus fog maradni.

Hága. A Times jelenti Pétervárról: A titkos rendőrség archivumának elégetésénél az összes rendőrspiclik és kémek névsorát nem égették el, hanem a kormánynak nyújtották át, amely most az összes neveket ismeri, de egyelőre titkolja, mert nem akarja az illetőket a tömeg bosszújának kiadni. Dacára ennek, nem tudták megakadályozni, hogy német pogromok ne legyenek. Német nevű embereket és a kiket német szimpátiákkal gyanúsítottak, a tömeg állati módon meggyilkolta.

Krisztliánia. A Morning Post azt a jelentős hírt közli, hogy az orosz hadsereg parancsnokai nem hajlandók az

nj kormány által követelt esküminták szerint való feleskötést keresztülvinnél.

Berlin. Az orosz frontról érkezett hírek szerint az orosz csapatok a

fronton „Hurrá” kiáltással fogadták a forradalom híreit. Már néhány nappal ezelőtt hírek érkeztek arról, hogy a szemben lévő orosz árkokból hurrá kiáltások hallhatók.

Kosár a hesseni nagyhercegnek. — Művészeti botrány Németországban. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Németországnak nagy művészi botránya van, amely annál kínosabb hat, mert egy általánosan tisztelt és igen népszerű és szeretet uralkodó fejedelem személyével kapcsolatos.

Mint ismeretes Ernő Lajos hesseni uralkodó nagyherceg most ünnepi trónrautásának 25-ik évfordulóját. A fejedelem kabinetjének művészi tanácsadója, Bierman tanár azt a gondolatot vetette fel, hogy ebből az ünnepélyes alkalomból a nagyhercegség székhelyén, Darmstadtban alakítsa a német művészvilág egy nagy nemzeti képtárt, amelyet a jubláns uralkodó nevére nevezzenek el. A tanár felhívást is intézett a művészekhez és a titkosnak jelzett köriratban arra kérte őket, hogy ingyen engedjék át egy-egy munkájukat a galériára részére. Németországnak két legnagyobb berlini művészegyesülete most nyílt levelet intéztek Bierman tanárhoz és ennek botrányosan kínos következményei lettek. A nyílt levél a következő:

— „Igen tisztelt tanár ur! Ön, mint a hesseni nagyherceg kormányának művészi tanácsadója nyomtatott felhívást intézett igen sok német művészhez. Ön „Bizalmasnak” jelezte ezt a körlevelét, de az a földháború, amelyet ez néhány emiatt kellett, végre is nyilvános ügyvé, még pedig az egész művészvilág ügyévé változtatta. Ön azt kívánja röviden szólva, hogy a német művészek amai fejedelem szeméje iránt, akinek ön a művész tanácsadója, azáltal tejeszék ki tiszteletüket és hálaikat, hogy 25 évi uralkodó jubileuma alkalmából egyik művek ajándékozása által adják össze a modern festmények gyűjteményét. Ön azt mondja, hogy már a háboru előtt azt tanácsolta a fejedelemnek, hogy ilyen módon alapítsa meg az Ernő Lajos képtart Darmstadtban és, hogy ez a gondolat rendkívül megletszett a művészarat nagyeregeknek, mert ezáltal a képtár, függetlenül egy embernek művésztől, azáltal, hogy nem hivatott művészek önkéntes adományából alakul meg, a mi időnknek örök emléket alkotja majd. Felhívásához mellékelte egy nyomtatott és aláírásra szánt nyilatkozatot, amely szép összeállításban azt mondja, hogy a művész a felszólításnak „szívesen tett eleget” és hogy „a művészet nagy előmozdítója 25 éves uralkodó jubileuma alkalmából tiszteletteljesen üdvözlí” és hogy „beleegyeznek abba, hogy műveinek reprodukcióját az Ernő Lajos képtár minden művészi közeményében felhasználhassa.”

Erre mi a következőket válaszoljuk:

— „Azt az Ernő Lajos képtár alakításának a gondolata a német művészvilágon született volna meg, abban a világban, amely tényleg a nagyherceget, mint a jelenlegi művészet ontuda os és nagy támogatóját tiszteli és ha ön, mint a nagyherceg művészi tanácsadója elosztotta volna nemcsak az ő természetes fejedelemi aggodalmait ilyen vagyont erő ajándék elfogadása iránt, hanem felvilágosította volna arról, hogy súlyos művészi kifogásokat lehet emelni az egész terv ellen, akkor a képtár-alkítás csakugyan mint tiszta és őszinte művészi elismerésnek eméke létszerű lehet volna. Így azonban, ahogy ön hitte, hogy ezt az ügyet nyíltan lehet ütn, arra készlet bennünket a lenkolt fejedelem iránti tisztelet, hogy sorakozzunk körülötte és óvjuk azokat a tanácsokat, amelyek őt kínos es terde helyzetbe hozhatják. Nincs még egy olyan ember do,og, amely annyira nyomor-zékú kezeltésre szorult, mint az ajándékozás és az ajándék elfogadása. Az őt által aján-

lott forma annvira sértő mindkét félre, hogy a leghatározottabban visszautasítjuk az ön tervét, sőt egyesülten ellentárlunk annak, hogy a fejedelem iránt, akinek ön a tanácsadója, kifejezeshessük szívből jövő és őszinte tiszteletünket. Maradtunk nagyrebesülő tisztelettel Mosszon György tanár, a Szabad Szecesszió elnöke Schulte im Hote tanár a Berlini Művészek Egyesületének elnöke.”

Mint előre-átható volt és mint most biztos és megozható torrásból jelentik, a nagyherceg már megtagadta a beküldött műalkotások elfogadását és visszaküldte azokat a művészeknek.

LEGUJABB.

Ejjei 3 orakor érkezett telefonjelentés.

Moszkva nem csatlakozott. — Külön szocialista kormány.

Stockholm. Az orosz határról érkezett jelentések szerint a Moszkvából érkezett hírek egyáltalán nem kedveznek a forradalomnak. A csapatok nem csatlakoztak a forradalomhoz és folytonos utcai harcok vannak.

Krisztiaia. Több oldalrol érkezett hírek szerint Schuszburg vár helyőrsége, Pétervár mellett, föllázadt Ostrovanban a szocialisták második független kormányt alakítottak.

Stockholm. Moszkvában öt nap óta a legborzalmasabb harcok vannak. A finn szenátust elmozdították. Az ország többi részéből nem érkezik hír és ez a legnagyobb aggodalomra ad okot. Nikolaj Nikolajevits nagyhercegnek főparancsnokká való kinevezése a mérsékelt forradalmároknak kétségbeejtő aktusa és a teljes benső szétbomlásra mutat. Mihály Alexandrovics a régensséget végleg visszautasította.

Stockholm. A finn határról jelentik, hogy az ázsiai kormányzóságokban ismét kitört a forradalom. A helyőrségek csatlakoznak a lázadáshoz. A Péterváron letartóztatott emberek névsora a következő: Rajow, a Szent Szinodus főprokurátura, Csegoritow, a birodalmi tanács elnöke, Markow, a szélső jobbpárt elnöke, Dobrovin, az Igazi Orosz Férfiak Szövetségének elnöke és Polivanon volt hadügyminiszter. Miután azonban ez utóbbi kijelentette, hogy csatlakozik a mozgalomhoz, szabadon bocsátották és valószínűleg magas katonai állást fog kapni.

Stockholmból jelentik: Scheyn finnországi tőkormányzót elesapták s helyébe Roditscheff dumaképviselet neveztek ki kormányzóvá.

Elutazott a német kancellár. Bécsből jelentik: Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár tegnap Burian István báró közös pénzügyminiszterrel és ma délután Tisza István gróf miniszterelnökkel hosszasan tárgyalt és este tíz orakor visszautazott Berliube.

Botrány az olasz kamarában

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Zürich. Az olasz kamarában ma Sonnino külügyminiszter nagy beszédet tartott, amelyben hangoztatta, hogy az orosz forradalmi mozgalom a háboru erőves folytatására irányul. Ezután rámutatott arra, hogy Olaszország azért folytatja a háborut, hogy idegen igaalól felszabadítsa lajrokonait és életérdekeit megvédje. A tengeralattjáró háboru visszavezeti az emberiséget a történelem előtti időkre. A külügyminiszter beszédét itt közbeszóla-sokkal zavarták meg.

— Gondolatok Oroszországra! Felébredhettek volna ma reggel álmaiktól! — kiáltották az ellenzék oldaláról.

Sonnino ezután rámutat, hogy a Konstantinápolyra vonatkozó szerződéshez Olaszország csak feltételeken járult hozzá és a római konferencia határozatairól nem tehet közléseket, mert ezzel csak az ellenséget tájékoztathatná.

— Legyen titkos ülés — kiáltották a szocialisták.

A titkos ülésen is lehetnek kémeek — kiáltják vissza a kormány oldaláról.

— Nevezék meg! — kiáltják most megint a szocialisták.

Erre Sonnino Vergani olasz szocialista képviselő nevével kiáltja, aki jelenleg Hágában tartózkodik.

— Gyáva, himpellér, agent provocateur! — ordítják a szocialisták oldaláról. Oriási járma keletkezik és majdnem tetlegességre kerül a sor. Az elnök több rendreutasítással nagy nehezen rendet teremt.

Maffi szocialista torkaszakadtából kiált Sonnino felé: Azt hiszi talán, hogy német? Azt hiszi talán, hogy én is olyan üres fejű kretén vagyok mint ön?

Sonnino ezután folytatja beszédét és kijelenti, hogy az ország helyzete megkívánja, hogy fentartás nélkül folytassák a háborut a végső győzelemig.

Turatti szocialista volt a következő szónok, aki az orosz helyzetről kért felvilágosítást.

Markora elnök itt félbeszakítja a szónok beszédét és kijelenti, hogy nincsen messze az a nap, amikor a többség a szocialistákat ki fogja venni az ülésteremből.

Erre ismét oriási botrány tört ki, úgy hogy majd verekedéssé fajult a vita. Markorát legválogatlanabb kifejezésekkel illették.

Ezután még több felszólalás volt és az ülés csaknem ért véget.

Megszünteltt összeférhetetlenségi eljárás. Budapestről telefonálja tudósítók: Az összeférhetetlenségi bizottság ma Kuen-Hédervary Károly gróf elnöklésével ülést tartott, melyen Nagy Ferenc, Szűllő Géza, Barta Ödön és Madarassy Beck Gyula báró ügyét tárgyalták, akik mint a Parcélázó Bank igazgatói tettek összeférhetlenségi bejelentést önmaguk ellen. Az ügyet Kostyál Géza elnök ismertette. A bizottság beigazoltnak látta hogy összeférhetetlenség az esetekben nem forog fenn és ezért az eljárást megszüntette a négy képviselő ellen.

A pápa a béketárgyalásokon. Berlinből jelentik: A német centrum-párt határozottan azt az álláspontot foglalta el, hogy a pápa részt vegyen a béke-értékeztelen.

TANÚGY

(—) Aradi tanító berendelése a miniszteriumba. Értékes és kiváló munkájának elismeréséül a közoktatásügyi miniszter Münstermann Ernő mikelakai állami tanítót — aki jelenleg a kir. tantfelügyelői hivatalba van beosztva — szolgálattételre a miniszteriumba rendelte be, illetve nevezte ki. E kinevezés kizárólag a tehetség és az értékes munka jutalma.

Megingatta a forradalom az orosz hadsereget.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A pétervári 30000 katonából álló garnizon a forradalmi mozgalomhoz csatlakozott annak megszületése pillanatában. Azóta már a hadsereg igen sok csapata, sőt a gárda is csatlakozott. Ez egymaga nagy katonai jelentőséggel bíró tény. E csatlakozás nélkül a forradalmi mozgalomnak nem lett volna semmi sikere s ez azt bizonyítja, hogy azok az okok, amelyek a forradalmat okozták, megértésre és helyeslésre találtak a pétervári helyőrség csapatainál. Mindenesetre meggondolandó, hogy nem vezették e őket félre hamis játékkal s hogy a rendezők a függöny mögött nem más célok érdekében mozgósították őket, mint amelyeket elérni ők maguk szeretnének. Az események további fejlődésére nézve nagyon fontosak e célok s az elérésük után törekvő személyek. Bármi fog is történni: egy dolog bizonyos: Oroszország fővárosának helyőrsége elfordult a cártól s most egy konventnek engedelmessékedik. Ez által egy nagy szakadék keletkezett a konvent és a — cárhoz hű katonaság között. A katonai probléma most ez ellentét áthidalásában áll. *Melyik oldalra fog állni a hadsereg, ide-e, vagy oda?* E kérdés megválaszolásánál különbséget kell tenni a *káderálományban tartozkodó frontmögötti csapatok és a fronton levő sereg között*. Az előbbiek nem valószínű, hogy az aláaknázott forradalmi talajon ellent tudjanak állni a felkelők csalogatásainak, míg a fronthaderegbe belevinni az agitációt mindenesetre nehezebb lesz, miután ott a csapatok felett való teljes uralmat és fegyelmet a hadsereg parancsnokai tartják kezükben. Az események folytatása tehát először a „hinterlandi” katonaság körében fog lezajlani, vagy

további csapatoknak a cártól való elszakadásával,

avagy a főváros felkelésének elszigetelésével és leverésével. Ezt az alternatívát a felkelés vonzóerejének nagysága fogja eldönteni. De az is kérdés, hogy távolabbi katonai kerületek csapatai hajlandók lesznek-e a felkelők ellen egész erővel menni? Sokkal inkább lehet számítani arra, hogy csatlakozni fognak azokhoz, mert egyrészt a katonai centrumokban éppen olyanok az állapotok, mint Pétervárott, másrészt a forradalmi propaganda valószínűleg elég időt és alkalmat talált arra, hogy ezeknek a lelkét előkészítse.

Kire lehetne ezekkel szemben támaszkodni? Talán egyedül a vad ázsiai népekből alakított csapatformációkra, de kérdés, hogy ilyenek rendelkezésre állanak-e? Erről természetesen semmit sem tudhatunk. Marad tehát a fronton levő hadsereg, hogy a rendet ismét helyreállítsa. Ezzel elérkeztünk a legsebezhetőbb ponthoz, amelyet a pétervári forradalom, az Orosz birodalom katonai harcoképességén ütött. Mert, ha a szükség úgy kívánná, hogy a forradalom leverésére a frontról kellene csapatokat elvonni: ez a hadsereg gyöngítését jelentené, amely a forradalom növekedésével egyenes arányban növekednék.

A sereg harcoképessége ezzel teljesen kérdésessé válnék.

De még abban az esetben is, ha a forradalom csak Pétervárra és néhány tartományra korlátozódna, ennek is a katonai erő lenne a következménye. Annak a hadseregnek, amely az ellenséggel szemben áll, minden akcióképessége megbénított, ha hátában a felkelés

felemelte fejét és saját csapatai, ha csak részben is elhagyták rendeltetésük helyét.

A vérkeringés, amelynek szabályosságán nyugszik az egész hadsereg-szervezet életképessége, kétségtelenül zavarttá lett s kérdés, hogy ezt a zavart pillanatok alatt, vagy tartósabb idő után lehet csak ismét meggyógyítani. Valószínűbb azonban, hogy a pétervári eseményeknek ismerete a forradalmi mozgalmak további kiterjedését fogja előidézni és pedig — a lövészárkokban. Természetesen merészség volna ma már jóslásokba bocsátkozni, de meggondolandó, hogy a hadsereg hangulata és rokonszenve joggal hová fordulhat? A cár felé, vagy a konvent felé-e, melyet talán egy nagyvonalú személyiségnek becsúgyva kormányoz?

A pétervári események tanulságaiból annyit máris levonhatunk, hogy

az az állam és a hadsereg életét megzavarta és ez következmények nélkül nem maradhat.

Ez a következmény nemesak az orosz hadseregére, hanem a többi entente-frontra is érzékeny módon ki fog hatni. Az entente a frontok kimondott egységét tette a meginduló nagy tavaszi offenzívának programjává, miután szerintük csak ez az egységes fronttámadás hozhatja meg a győzelmet. Már a legközelebbi időben ki kellett volna ennek az offenzívának történi, vagy talán már tolyamában is volna, ha az utolsó napok eseményei be nem fagyasztották volna. Most az egységes front egy tagja erős lázban vergődik s kérdés, milyen erővel tud részvenni abban az acélkockákkal megjátszott játékban, amely életre és halálra megy. Az ellenséges frontegység egy tagja, talán a legfontosabb tagja, legalább egyelőre a nagy támadóoperációkban nem igen vehet teljes erejével részt, ha ugyan egyáltalán részt vehet. Ha az ententének ez a frontegysége megszakad, úgy alig hihető, hogy az angol, francia és az olasz front az orosz közreműködés nélkül megkezdhetné az offenzívát. Akármilyen fejleményt fog venni Oroszország mozgalmá, egyet biztosan állíthatunk: az entente tervei a több pontozatokban használhatatlanná lettek és kérdéses, hogy az egész programot nem kell-e ezek után a szemétre dobni?!

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután három órákor, mérsékelt helyárakkal: *Három a kis lány.*

Este hét órákor rendes helyárakkal: *Kárpáthy Zoltán.*

Hétlőn: *Tanítónő*, Balogh Erzsé vendég-felléptével.

Kedden: *Kárpáthy Zoltán.*

Szerdán: *Cigányszerelem.*

Csütörtökön: *A drótos tót*, operett.

Fenteken: *Váratlan vendég*, ujdonság itt először.

* **A színház hírei.** A jövő hét érdekességei. A heti műsor két kiemelkedő része egy vendégszereplés és egy premier. A vendégszereplő hatalmú művész: Balogh Erzsé, az akadémia növendéke, Hegedüs Gyula kitűnő tanítványa hétfőn lép föl a *Tanítónő* címszerepében. A premier pedig Vajda Ernő *Váratlan vendég* című szenzációs ujdonsága, melyet a Magyar Színház nap-nap után zsutolt házak mellett játszik. A *Váratlan vendég* bemutató előadása

pénteken, folyó hó 23-ára van tervezve. A *Zita*-alap javára folyó hó 26-án rendezendő Szendrei Mihály 30 éves jubileumi előadására a jegyek szerdán, 21-én válthatók ki a színházi pénztárnál. *Három a kis lány.* Vasárnap délután 3 órákor ez a népszerű operett kerül előadásra Médike szerepében Z. Váradi Margit, a többi szereplők a régiéek.

* **Jótekönyvelő hangverseny a tanítóképző tartálékkórházban.** Erdőköldecséll várt jótekönyvelő hangversenyt rendez hétfőn délután három órákor a tanítóképzői katonai tartálékkórház vezetősége. Az ügyesen összeállított nivós program szereplői: Harsányi Margit, Járay Böske, Győző Alfréd, Járay Sándor, az aradi színház kiváló tagjai, továbbá Szendrei István kadet, Szendrei színigazgató fia, aki rendezi is a délutánt. Belépő díj nem lesz, mindenki tetszés szerint adhat a kórház céljaira, melynek szükségleteire rendez a vezetőség a délutánt. A nagysikerűnek ígérkező hétfői hangverseny iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

* **Az Unger-tanítványok hangversenye** ma délután fél 5 órákor lesz a kulturpalota nagytermében. A közönség rendkívüli érdeklődéssel viseltetik az ideai jótekönyvelő hangverseny műsora iránt. Wagner, Mendelssohn, Dvorak, Mozart, Wieniawski, Beethoven, Grieg, Dohnányi ritkán hallott szülő-, zenekari, és kamarazene művei kerülnek változatos összeállításban előadásra. Jegyek már csak csekély számban, d. e. ifj. Klein Mór könyvkereskedésében, d. u. a hangverseny előtt a pénztárnál válthatók.

* **Aradi tisztek sportélete orosz fogságban.** Rendkívül érdekes illusztrációkban mutatja be az Aradi Élet legújabb száma orosz fogságba jutott aradi tisztek sportéletét. A Bruckner Lajos szerkesztésében megjelenő népszerű hetilap előfizetési ára negyedévre 3 korona 60 fillér.

Megszállta az ellenség a tervszerűen feladott arkaikat.

Berlin, március 17. (Hivatalos.) A nagylohadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

A labassei csatorná és az Ancre között élénk tűzérési tevékenység folyt. Több helyen visszavertünk angol federítő csapatokat. Sailly és a St. Pierre-Vaast erdő között angol, Beuvraignes és Lassigny között francia osztagok tervszerűen feladott arkaikat megszállták. Az Aisne arvonalon előtéri vállalkozások folytak, amelyekből 35 foglyot szállítottunk be. A Champagneban időnként erős tűzérési tűz. Tahnretől nyugatra egy francia század előretörése meghiúsult. A Maas és a Mosel között rohamesportyjaink az ellenség árkaiból négy különböző helyről foglyokat szállítottak be, Moncel közelében, a lotharingiai határ mentén sikerült rajta ütésünkkel 20 franciát fogtunk el. Repülőink légi támadással az ellenség négy kötött légnajóját felgyújtották, minek folytán azok lezuhantak.

Keleti haretér:

Nincs különös esemény.

Macedóniai haretér:

Monastirtól északra új harcok vannak folyamatban. A Doiran tótól keletre egy angol század megszállta a biztosító vonalunk előtt fekvő Poroj pályaudvart. **Lalendorfi, első főszállás-mester.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Látogatás Lévay Józsefnél.

— Az agg költő aradi barátairól és a Tiszáról —
Barth Lajos riportja az Aradi Közlönynek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Barth Lajostól, aki világhírű könyvét most Miskolcon mutatta be, háborus jótékony-célra, kapta az Aradi Közlöny ezt a rendkívül érdekes tudósítást:

— Kilenevenhat percig voltam ma hazánk leghíresebb költőjénél, a 92 éves Lévay Józsefnél. Amint bemutatkoztam így szólt hozzám:

— Oly sokat hallottam már Barth urról és híres könyvéről, hogy valóban szerencsésnek érzem magam ily nagyírű magyar embert nálam üdvözölhetni.

— Nem tartanám teljesnek Worldomat és hiányos volna gyűjteményem — mondtam — ha Méltóságod neve nem volna benne. Majd elmondottam, hogy 12 év és három hónap óta járom a világot és a következő statisztika tükrözteti vissza sikereimet: 55 nyelven 1486 világnagyság írt, rajzolt, vagy festett kincsemebe, 348 közülük elhunyt, az utolsó három hallott Strausz Ede, a keringő király öccse, tegnap előtt lett eltemetve Zeppelin gróf és ma halt el Labory, a híres Dreyfus védő. Amint aradi származásomról hallott, felsóhajtott:

— Arad, mily emlékek fűződnek ottlétemhez. 1849-ben voltam Kossuth Lajossal Görgey Arthurnál Világoson, a kiváló, finom műveltségű Bohus Szögyéni Antonióra élénken emlékszem. Aradon a nagy író, Fábrián Gáborhoz fűződtek szorosabb vonatkozásaim. Elmondotta nekem, hogy László főispán, valamint Lajos kuriai bíró kiváló hazafias szellemű neveltetését. Van még egy élő barátom ottan Dálnoki Nagy Lajos dr., koszorus író, megyei alispán. Miskolci ember, elhunyt atyja is jó barátom volt.

— Ferencz József királyunkkal háromszor voltam együtt. Egyszer Miskolcon, egyszer Mezőkövesden és egyszer, amikor első kitüntetésemet — a vaskoronarendet — megköszöntem. Midőn befejeztem rimes köszönő szavaimat, ezt mondtotta az uralkodó:

— Ezt igen szépen mondta, adja az Isten, hogy úgy legyen.

Petőfi Sándorról mondott el ezután érdekes visszaemlékezéseket. Egy alkalommal 1848-ban Tompa Mihályval délután 3 órakor mentünk Petőfihez, felesége az asztalnál ült Petőfi a pamlagon Schakespeare Lear királyát olvasta. Reánk kiáltott: a fene egyen meg benneteket, mit háborgattok ily időben, midőn a brit szellemóriást csodálom, türelmetlen volt, fékezhetetlen, lobbanékony természetű ember volt, bozontos haját gyakran igazította.

Az Akadémiáról beszélt ezután az aggastyán költő, melynek előbb levelező, majd rendes, most pedig tiszteletbeli tagja lett. Legnagyobb büszkeségem és örömöm — mondtotta — hogy a Kisfaludy társaság Arany ünnepélyén Arany ódát Kozma Andor olyan kiválóan szavalta el. Az ünnepély után 72 aláírással ellátott sürgőnyt kaptam, melyben tudatják, miszerint az Arany ünnepély epilógusa az — én ünnepeltetésem lett. Az aláírók élén van József Ferencz főherceg, József főherceg fia, valamint irodalmi és politikai életünk legkiválóbbjai.

— Arany Jánosról beszélt ezután Lévay József. Arany Jánossal — mondtotta — igen jó barátságban voltam, Nagyszalontán is voltam nála. 1849-ben Arany Jánossal és főnököm Szemere Bertalannal Debrecenben voltunk és sok baráti órát töltöttünk el együtt. Vörösmarty Mihályval is gyakran személyesen érintkeztem.

Kértem, mondjon nekem valamit Kossuth Lajosról. Ekkép válaszolt:

— Kossuth Lajosnál ékebb, nagyobb szónokot alig hallottam. Nemesak nagy, de termékeny szónok is volt. Jellemző, hogy Amerikában egy év alatt 602 beszédet mondott olyan tiszta angol nyelven, mintha csak anyanyelvén beszélt volna. Amennyire bámultam szónoki képességét, úgy nem tudtam követni politikai exaltásait. Nagyon tiszteltem Tisza Kálmánt, éles elmés debatter volt, Pista fia azonban hasonlíthatlan többlet tanult még, mint az apja. Következő jelenetet sohse felejttem el. Körülbelül 28—30 éve lehet, még a régi parlamenti épületben volt. Tisza Kálmán volt a kormányelnök, Fejérváry báró a honvédelmi miniszter. A katonai törvényjavaslat tárgyalásánál nagyon is sarokba szorították Fejérváry bárót, ki akkor még nem bírta tökéletesen a magyar nyelvet. Az öreg Tisza látva Fejérváry fura helyzetét, szólásra emelkedik. Alig vette ezt észre Polónyi Géza, egész erőből oda kiáltja Tiszához:

— Aha itt van már az öreg ágyu.

Tisza e megjegyzésre Polónyihoz fordulva, egy flegmatikus közlegyintéssel e szavakkal válaszolt:

— Csak hogy verebekre nem szokás ágyuval löni.

Falrengető taps, óriási kacaj követte Tisza rögtönzését, mely még az ellenzéket is derült hangulatba ejtette. Fájdalom, a magyarnak legnagyobb ellensége a magyar maga, minő jeleneteket provokáltak 15 hosszú hónapon át névszerinti szavazásokkal. *Milyen új taktika koncentrációs politikával kezdeni.*

Más országban boldogok, ha van nagy államférfi és nálunk sajnos, az elv, a háza üdve mind háttérbe szorul a személyes, rokon, vagy ellenszenvvel szemben.

A felejthetetlen dialog vége felé ismét mesés kincsem bilincselte a nagy költő figyelmét.

— Kitüntetésnek veszem, hogy a világ óriásai között én is helyet találhatok, hálás vagyok a mindenhatóak, hogy e napot elértem. Kiválóan örvendek, hogy hazánk oly páratlan életrevaló egyéniségét nálam üdvözölve, megbecsülhetetlen könyvébe szintén írhatok. Hazafias működését, a könyvet hadiárvaik javára bemutatni, kísérje továbbra is fényes siker, a jutalom már is megvan annyi árva gyermek halálijában. Utolsó arcképem, mely 90-ik születésnapom alkalmából készült, nagyra-becsülésem jeléül szívesen átadom. Bucsulul leírta könyvem számára Arany ódájából a gyönyörű sorokat:

*„Fölbresztéd sirjuktól a dicsőket
S énekeddel márványba vésted őket;
Zárt ajkukról nagy intes hangzik el:
Hogy a hazáért élni, halni kell.*

Lévay József
92 éves korában.

Ezek után az arcképet is ellátta irásával. Reszkető lábakkal kísért az agg költő az ajtóig, ama kijelentéssel bucsuzva:

— A mai délelőtt nekem felejthetetlen marad.

— Nekem is — volt tiszteletteljes válaszom.

Hegedűs alezredes bünpere. A nagy-szebeni hadoszalaybírósg ma reggel kilenc órakor tolytatta Hegedűs Ede alezredes bün-

perének főtárgyalását és a bíróság munkája Gábor Ferenc főhadnagy tanuvallomásának meghallgatásával telt el. Az ülés ma is zárt volt.

EGYESULETI ÉLET.

Zelenski Róbert gróf ünneplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület — mint röviden jeleztük — Zelenski Róbert gróf és Vásárhelyi József elnöklété alatt, Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár, mint előadó előterjesztései alapján, 23 pontból álló tárgysorozattal igen látogatott igazgató-választmányi gyűlést tartott s mintegy 36 különféle, gazdasági vonatkozású ügyet tárgyalt le.

Az ülés megnyitása után Vásárhelyi József igazgató elnök abból az alkalomból kifolyólag, hogy öfaisége, megboldogult I. Ferenc József királyunk az egyesület elnökét, Zelenski Róbert gróft a közgazdasági téren kifejtett hosszú és eredményes munkálkodásáért az I. osztályú vaskoronarenddel tüntette ki, a legnagyobb elismerés hangján méltatta nevezettnek e téren szerzett érdemeit s meleg szavakkal üdvözölve őt, azon óhajának adott kifejezést, hogy még hosszú időn át legyen alkalma áldásos tevékenységét kifejteni, amit több mint 40 évvel ezelőtt, a vármegyei gazdasági egyesület kebelében kezdett meg. Az ünneplést meghatóan köszönte meg a nem várt üdvözlést, igérve, hogy tehetségéhez mérten ezután is igyekezni fog a gazdák érdekeit szolgálni.

Az ügyvezető titkár által előterjesztett elnöki jelentés részletesen számolt be az egyesület múlt évi működéséről, majd az újabb háborus vonatkozású kormányintézkedéseket és társadalmi kezdeményezéseket ismertette az előadó.

Azután tárgyalás alá kerültek a földművelésügyi miniszternek az aradi állami tanítóképzőnél megüresedett szaktanári állás betöltésére, a szapáryligeti mintagazdaság tulajdonosának kitüntetésére és a rokkant katonák munkaközvetítésére vonatkozó leiratai, továbbá Aradvármegye alispánjának különféle gazdasági szakkérdésekre vonatkozó átiratai, melyekre nézve az egyesület szakvéleménnyel szolgált.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek a dohányárak telemelésére, az ipari cikkek árának maximalására és a jövedelem és vagyonadóra vonatkozó átiratainak tárgyalásával kapcsolatosan az igazgató választmány elismeréssel adózott az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vezetőségének a vagyonadóra vonatkozólag a gazdaközönség érdekében kifejtett fáradhatatlan és eredményes közreműködéséért.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság felhívására az elnökség részéről történt becselő bizottsági tagok delegálását a választmány helyesléssel vette tudomásul, az adókiivetés céljából szükséges földhaszonbérék megállapítására pedig egy szűkebb körű bizottságot küldött ki.

(*) Közgyűlés. Az aradi Autonóm Katolikus Kőr vasárnap délelőtt 11 órakor a Kőr helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre, mivel névre szóló meghívók az idén nem küldettek, ezután hívja meg a tagokat az elnökség. Napirend. 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Az 1916. évről szóló számadások beterjesztése. 4. Az 1917. évre vonatkozó költségelirányzat. 5. Könyvtári jelentés. 6. Tisztikar kiegészítés. 7. Esetleges indítványok.

(*) A Szociális Missziótársulat aradi szervezete tolyó hó 19-én, hétfőn délután 5 órakor a Városháza dísztermében tartja márciusi összejövetelét. A tagokat ezután is meghívja az elnökség.

(*) Az Aradi Újságírók Segítő Egyesületének közgyűlése. Az Aradi Újságírók Segítő Egyesülete vasárnap, március hó 25-én tartja rendes évi közgyűlését az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak tanácstermében. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés és zárszámadás. 4. Alapszabálymódosítás. 5. Tisztújítás. 6. Esetleges indítványok. A közgyűlésre az alapító és pártoló tagokat ezután is meghívja az elnökség.

Felülkerekedik a békepárt a kormányon

(Három forradalom volt Pétervárott. — A kormány kiáltványa. — Általános választói jog. — Politikai jogok a katonáknak.)

— Saját tudósítónk teleteljelentése. —

Hága. Oroszországból érkezett hírek szerint a forradalmi kormány Oroszország további sorsát illetőleg egységes véleményen van. A kormány tagjai egyetértenek a forradalom megszervezésében és a cár detronizálásában és csak a céljuk tér el egymástól. *Kerenszky* igazságügyminiszter az autokrácia teljes leigázására akarja felhasználni a forradalmat, Angliával szemben a békeáramlat felülkerekedését szorgalmazza.

Kopenhága. Oroszországi hírek szerint *Nikolaj Nikolajevics nagyherceget* tel akarják hatalmazni a forradalom leverésére. A forradalmi mozgalom a vidéken is terjedőben van. A forradalmárok az ország különböző részén felrobbantották a vasuti vonalakat. Mindenütt rabolnak és gyújtogatnak.

A fővárosban a tömeg a béketárgyalások megkezdését követeli.

A vezető pártok igyekeznek a forradalmat és a békeáramlatot elnyomni. Péterváron *Miljukov* társaival és a békeakarókkal már el is érték a háborús párt leszerelését, mely a pánszlávizmus szolgálatában állt. A hódító háború helyett védekező háborúra akarják rávenni a népet. A fővárosban teljes anarchia dúl. A forradalmárok a rendőroket mind halálra ítélték. A rendőrök a nép dühére elől a házak tetejére menekültek. A csőcselék mindenütt rabol. A forradalom vezetői sem urai már a helyzetnek. A nép a munkásvezérekre bízta magát.

Kopenhága. A legellentétesebb hírek kergetik egymást, mégis most már kétséget kizárólag megállapítható, hogy az angol nagykövét ugyanazt a szerepet játszotta, mint az orosz követ, *Hartwig*, annak idején Belgrádban. Egyszerre három forradalom tört ki, a palota forradalom és a дума forradalom, melyet az angolok szítottak és a nép forradalma, mely gyomor forradalom volt és a leghévesebben tombolva a békét követelte és amelyet a дума forradalmának vezetői felhasználtak, hogy hozzájuthassanak a hatalomhoz. A három forradalom összetartozandósága csak külszin, céljuk más és más. A palota forradalom, új uralkodót, a дума új kormányt, új rendet és a háború folytatását akarja, a népföradalom ennivalót és békét követel. A forradalmi kormány és a дума szociálista tagjai között máris kitértek az egyenlenségek, melyek az egész forradalom irányára végzetessé válhatnak.

Bécs. A *Times* pétervári tudósítója biztosnak tartja, hogy az ideiglenes forradalmi kormány a nagy néptömegek belolyása alatt kénytelen lesz a hatalmat kezéből kiadni s azután a szociálisták kerülnek felszínre. Ebben az esetben elkerülhetetlen a köztársaság kikiáltása és nagy anarchia lesz Oroszországban.

Pétervár. A távirati ügynökség az ideiglenes kormány következő felhívását közli:

Polgártársak! A birodalmi дума ideiglenes végrehajtó-bizottsága Oroszországnak és egész lakosságának támogatásával teljesen megtörte a régi kormány belolyását, úgy, hogy e

pillanatban a végrehajtó hatalom szilárd új organizációját kezébe veheti. Ebből a célból az ideiglenes bizottság a következő minisztereket nevezi ki, akiknek korábbi nyilvános politikai tevékenysége biztosítja nekik a nép bizalmát:

Elnök és belügyminiszter: *Lwow herceg*, külügyminiszter: *Miljukov*, igazságügyminiszter: *Kerensky*, közlekedésügyi miniszter: *Ukrasow*, ipar és kereskedelemügyi miniszter: *Konowalow*, közoktatásügyi miniszter: *Manuelow*, hadügyminiszter és ideiglenes tengerészeti miniszter: *Gueskow*, földmívelésügyi miniszter: *Signarew*, pénzügy miniszter: *Terescsenko*, birodalmi ellenőr: *Godnew*.

Az új kormány politikáját a következő alapelvekre alapítja:

1. Általános és közvetlen amnesztia mindazok részére, akik politikai, vagy vallási természetű bűncselekményt követtek el és terrorisztikus bűncselekményeket, katonai lázadásokat és a földmívelési törvény elleni bűncselekményeket követtek el.

2. Vélemény szabadság, sajtó szabadság, egyesülési és gyülekezési szabadság, valamint sztrájk jog, a jogoknak katonai személyekre való kiterjesztése mellett renkívüli határok között, amelyeket a politikai és technikai viszonyok megengednek.

3. Minden szociális, vallást és nemzeti okok által indokolt korlátozás eltörlése.

4. Alkotmányos gyűlés összehívására való előkészületek közvetlen megtétele, amely gyűlés az általános választójogon alapulva a kormányt összeállítja és alkotmányt fogad el.

5. A rendőri intézményt nemzeti milícia fogja helyettesíteni, választott főnökökkel, akik a kormányhatóságok alá rendeltetnek.

6. A községi választások az általános választójog alapján ejtetnek meg.

7. A csapatok, amelyek a forradalomban részt vettek nem fegyverezhetőek le, hanem Péterváron koncentrálandók.

8. Ama szociális jogok tekintetében, amelyeket a többi polgártársak élveznek minden korlátozás megszüntetendő a katonákra nézve, de a szigorú katonai fegyelemnek az aktív szolgálatban való szemelött tartásával.

Az ideiglenes kormány sulyt helyez annak hozzátevésére, hogy nem szándékozik a hadállapotot arra felhasználni, hogy a fentemlített reformok végrehajtását késleltesse.

A *Times*nek jelentik Pétervárról: A kormány legfőbb gondja az, hogy az országot ellássa élelmiszerekkel. A vonatok szakadatlanul hozzák az élelmiszereket a fővárosba, ahol azt szétosztják a nép között. A városok és falvak vezetői felszólítást kaptak, hogy buzdítsák a parasztságot, hogy a főváros élelmiszerekkel való ellátása érdekében fokozottabb mértékben szállítsanak élelmiszereket. Azok a csapatok, melyeket Péterváron koncentráltak, vagy a forradalomhoz csatlakoztak vagy elmenekültek, vagy pedig azoknak katonáit megölték.

Hága. Az újabb érkezett jelentésekből megállapítható, hogy a forradalom az angol eskátdasokra vezethető vissza, amely ki akarta használni a дума többségét, az éhezé tomeget és az uralkodó fejtelenséget a békepártiak ellen. Az új kormány ígéretet tett, hogy az élelmiszerekhiányon gyorsan és könnyen fog segíteni. Ellenforradalomra nem lehet számítani.

Bécs. Berlinből jelentik a *Neue Freie Presse*-nek: A pétervári eseményekről eddig érkezett jelentések kétségtelenné teszik, hogy a forradalmi mozgalom előidézésében angol kéz is működött, noha nem biztos, hogy Anglia szította az egészet. Az mozgalom a kadettek és oktobristák táborából indult ki, de a zavargások kitörése előtt a mozgalom vezetői és a pétervári angol nagykövetség között titkos tárgyalások voltak. Nem lehet tudni, vajjon a forradalom meg fogja-e hosszabbítani a háborút.

E részben nagyon fontos, hogy nemcsak a blokkpártok, hanem a szociálisták is képviselve vannak az ideiglenes forradalmi kormányban, az orosz szociálista párt pedig semmi szin alatt sem tűrné a háború meghosszabbítását. Bizonyosnak látszik, hogy az ideiglenes kormány jelszava a háborúnak lehetőleg gyors befejezése, ezzel akarja a дума jóléti bizottsága a szociálistákat és a munkástömegeket megnyerni, de ha a háború nem végződnék be hamarosan, akkor a népindulat el fogja sópörni az ideiglenes kormányt és beláthatatlan zürzavarak fognak beállani.

Nem kell a lisztárusítás a kereskedőknek.

— A közönség jogos panasza. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mikor arról volt szó, hogy a város változtassa meg a közlelmezés ellátásának rendszerét, az *Aradi Közlöny*, amellet, hogy igen melegen pártolta az aradi kereskedőknek jogos érdekeit és szószólójává vált annak az eszmének, hogy nem szabad senkit a háboruban tiszteletes kenyérkeresetétől megfosztani, annak a véleményének adott kifejezést, hogy minden élelmiszert árusítsanak a kereskedők, de a liszt szétosztását a város tartsa meg a maga lisztirodájában. Nem kell messzemenő okokat keresni, hogy ennek a megoldásnak célszerűségét bebizonyítsuk, mert alig néhány napja, hogy a közlelmezés új rendszere megkezdte működését, már maguk a kereskedők tényekkel igazolják, hogy az *Aradi Közlöny* álláspontja volt a helyes és nem az az álláspont, amely forszírozottan a kereskedőkre ugyaszólván rákényszerítette a lisztárusítást.

Ma már nemcsak a közönség panaszkodik amiatt, hogy nem tud lisztjéhez zavartalanul, és kellő időben hozzájutni, hanem maguk a kereskedők keresik fel tömegesen *Exterde Kálmán* bárót, a közlelmezés kiváló intézőjét és kéri, hogy vegye le vállukról a lisztárusításnak igen súlyos terhét. Ugy tudjuk, hogy a közlelmezési bizottság és a tanács is arra az álláspontra helyezkedik, hogy aki nem akar lisztet árusítani, annak más élelmiszert sem ad. Ez is hamis felfogás és ez ellen is tiltakozunk.

Sürgősen meg kell változtatni a mai rendszert és vissza kell állítani a lisztirodát és a városnak kell a közönséghez eljuttatnia a lisztet, mert ez az egyetlen dolog, melyivel experimentálni nem szabad. Ez a közönségnek és a kereskedőknek a nézete, tehát a legilletékesebb tényezők megnyilatkozása. A kereskedők azt mondják, hogy ők nincsenek berendezkedve arra a municiozus nyilvántartásra, melyet a város követel tőlük, nem tudják a lisztet oly apró adagokba úgy elosztani, hogy rá ne fizessenek és mint az *Aradi Közlöny* mai számában megírta, nem kapják meg oly gyorsan a lisztet a központból, hogy azt a közönségnek a kellő időben kiszolgáltassák. És mindazokért a bajokért, amelyek nem az ő hibájukból, hanem a rendszerből keletkeznek, kénytelenek a közönség nagy haragját magukra vonni.

Igen sok a

panasz, hogy a kerületi beosztás nem jó, mert megtörténik például, hogy míg egyik Pécskai-uti kereskedőnek mindössze öt vevője volt és emiatt egy más kerületbe osztották be, később előállott az az eset, hogy a saját házában lakókat nem volt szabad kiszolgálnia. Az időközben történő változásoknál is gyors intézkedés lenne szükséges, mert mit csináljon a lakosság akkor, ha az egyik kereskedő lemond a lisztárúsításról és a másikhoz megy a vevő és ott azzal fogadják, hogy a liszt elfogyott, és minthogy újabb vevőkre nem számítottak, nem tudják kiszolgálni.

Hogy a lisztárúsítás mennyire nem érdeke és nem kedves a kereskedőknek, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy azok a nagykereskedők és kiskereskedők, akik a békében kizárólag lisztkereskedéssel foglalkoztak, most nem kérték ebből a megtiszteltetésből a várostól.

HIREK.

Pétervár új urai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rodziarkó Vladimirovics Mihály dumacelnök 38 éves férfi, udvari kamarás, korábban tartományi — nemesi — marsal, hű, nagyon beszédos, szívesen halgatja a saját beszédjét s aligha alkalmas egy forradalmi kormányzat élére.

Ép ilyen feudális Engelhardt Alexandrovics Boris, Pétervár parancsnoka, a régi Engelhardt nemes család Potemkinnel rokon smolenszki ágának leszármazottja. 1877-ben született, a legelőkelőbb orosz intézetekben nevelték, majd az apródtestületbe került s a vezérkar Miklós-akadémiáján abszolválta. Később Alexandra Feodorovna cárnő testőrulánus ezredében szolgált és az orosz-japán háborúban egy kozák szotnyát kommandírozt. 1908-ban nyugalmába vonult s birtokai kezelésének szentelte magát. 1912-ben a mohilevi kormányzó-ság földbirtokosai a negyedik duma-ba küldték képviselőnek, ahol a centrum feudális pártjához csatlakozott, melynek vezetői a Krupenski-k, Sassonov rokonai voltak.

A háború kezdetén valószínűleg ismét katonai szolgálatra vonult be, ahol ugy látszik szép karriert ért el, amennyiben a vezérkari testület ezredesévé küzdötte fel magát. Mint az apródtestület egykori növendéke, mint az első gárdaezredek egyikének tisztje, mint a centrum tagja ő sem igen rendelkezik egy forradalmi diktátor tulajdonságaival.

Érdekesebb, mint e két férfi: a pétervári távirati ügynökség jelenlegi vezetője, amely szintén a forradalmárok kezében van és a cárral, a főhadiszállással, a szövetségeseknek és semlegeseknek minden összeköttetését elvágja. Ez Gronszi Pawlovics Pável. 1883-ban született, s a pétervári egyetem államjogi tanszékének magántanára, s a kadettfrakció tagja volt. Ha a pétervári távirati ügynökség első közleményének lapidáris stílusa az ő tollából származott, akkor azt kell mondanunk, hogy ez a férfi, több egyéniséggel rendelkezik, mint Rodziarkó és Engelhardt.

— Lovagias affér. — Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház mai ülése után Pál Alfréd Farkas Pál és Almássy László utján provokáltatta Rakovszky Istvánt, a képviselőház mai ülésén tett kijelentéseiről. Rakovszky Tóth Jánost és Károlyi Mihály grótot nevezte meg segédjeül. Az ügyben a segédök hétfőn fognak összeülni.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Alexej trónörökösöt kikiáltották cárrá.

A Stockholmi Távirati Ügynökség jelenti: Pétervári jelentések szerint Alexej trónörökös nagyherceget kiáltották ki cárnak. Mihály nagyherceg a cár nagykorúvá való nyilvánítsáig a régenséget fogja vezetni.

Hága. A Daily Chronicle jelenti: A cár, amikor Bolognyában tartózkodott, Pakovba ment, ahol egy kisszámú kísérettel most is tartózkodik. Itt a cárt az elé a választat elé állították, hogy vagy mondjon le, vagy megfosztják trónjától. A cárné Carskoje-Szeloban van és a palota parancsnoka becsületszavát adta a дума megbizottjának, hogy a cárné nem fog szökési kísérletet elkövetni.

A Reuter-ügynökség jelenti: A miniszterek holnap nagy csapat szemlét tartanak a pétervári kerület csapatai felett. Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy a jövőben politikai vétségek miatt nem indítanak büntető eljárást. A kormány a zsidó ügyvédeknek megengedte, hogy a bíróság előtt szerepelhessenek.

— Gerard vitte a Németország elleni háborút. Hágából jelentik: Newyorki jelentések szerint Gerard nagykövetet megérkezésekor nagy tömeg tüntetéssel üdvözölte. Gerard a tömeghez beszédet intézett, melyben többek között ezt mondta: Mi a Németországgal való háborút hozzuk. A nagykövet azután annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a legtöbb német amerikai lojalis érzelmű és azt mondta, hogy ő vezetne egy ilyen teljes ezredet, mert biztos abban, hogy egyetlen lövést sem kapna hátulról.

— Két himlőeset Aradon. Mióta a hólyagos himlő Aradon is felütötte a fejét, Aradon a szomszédos Buzsák-pusztával együtt két megbetegedés volt. Az első esetről már hetekkel ezelőtt tettek jelentést s azóta abban a házban, ahol ez a megbetegedés történt, újabb esetet nem jelentettek. Tegnap és ma két újabb megbetegedés történt Aradon. A buzsaíki pusztán egy öt éves kis fiúcskán állapították meg a hólyagos himlőt és nyomban beállították a járványkórházba, míg hozzátartozóit a megfigyelőben helyezték el. Az óvintézkedések céljából mintegy hetven embert beoltottak. A másik eset Aradon történt egy Gizella-utcai házban. Itt egy nyugalmazott vasuti fékezőn állapították meg a hólyagos himlőt. Tisch Mór dr. tisztifőorvos itt is megiette a legszélesebb körű óvintézkedéseket. A vasutat a járványkórházban, hozzátartozóit a megfigyelőben helyezték el és azt a házat, melyben a megbetegedés történt mára elzárták és az összes lakóit beoltották.

— Halálozás. Spitz Lipót, a Weisz Mór és fia cég 23 éven át volt üzletvezetője e hó 17-én meghalt. Temetése 19-én, hétfőn délután 3 órakor lesz a Rákóczi-utca 11. sz. a. gyászházban.

— Birtokesere. Magyar Alajos és neje eladták a Lemingen-utca 7a. sz. házat 77000 koronáért Lénárh Andrásnak. — Kállai Adám

és neje eladták a Gyár-utca 15. sz. házat 5700 koronáért Kotorman Antal és nejenek. — Tenczinger Károly mint kiskorú gyermekei gyámja eladta a Purgly Lajosné-utca 146. sz. házat 25500 koronáért Balázs Géza és nejenek. — Máté Jánosné Nagy Mária eladta a Kálvin János-utca 43. sz. házat 43000 koronáért Ipolyi Keller Iván és Samarjai Leókes Bélának. — Popovics Péter és neje eladták a Gáj-Templom-utca 61. sz. házat 3700 koronáért Rotter Sándor és nejenek. — Bereczky János és neje eladták az Illés-utca 54. sz. házat 12000 koronáért Nagy Imre és nejenek. — Takács Lajos és neje eladták a Margit-utca 19. sz. házat 11796 koronáért Tomori Mihály és nejenek. — Mányi Adám és neje eladták a Varjassy Lajos-utca 210. sz. házat 15000 koronáért Petrovics Szavának. — Óségi István és neje eladták a Dugonics-utca 27. sz. házat 3340 koronáért Pintér János és nejenek. — Hedwich György eladta ingatlanát 14000 koronáért Kólos András és nejenek. — Kállai Lajos eladta a Varjassy Lajos-utca 162. sz. házat 9800 koronáért Dapsy Kálmán és nejenek.

— A városi szén elárúsítása. A városi tanács ma délelőtt ülést tartott, Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. Lőcs. Rezső h. polgármester, gazdasági tanácsnok jelentette, hogy a városhoz ismét 10 vagon szén érkezett. Az utalványokat szerdán és csütörtökön fogják kiosztani a kamarási hivatalban. A szén ára marad a régi. A szénkiosztás szombaton lesz, a régi helyen, a tüzoltó-laktanyában. Beterjesztette továbbá a helyettes-polgármester a városszabályozó-bizottságnak javaslatát a lovaglótérnek lókorház céljaira való átengedéséről és új lovaglótér kijelöléséről.

— Előadás. Az „Összetartás” szabadkőműves páholy vasárnap, azaz 18-án délután fél öt órakor tartja ez évi első nyilvános előadását a városháza dísztermében. — Előadó: Deutsch Andor aradi gazdálkodó. Az előadás tárgya: A mezőgazdasági többtermelés és ennek kapcsán a város földjén való okszerű gazdálkodás. Belépés díjtalan.

— Adományok. A Növendelmi Hivatalba a szegények segélyezésére újabban a következő adományok érkeztek: özv. Jakabffy Zoltánné koszoru megváltás címén 50, Arad-Csanádi Takarékpénztár 100, Bácskay Béla dr. 40, Tódos Béláné 10, Nagy Sándorné 10, Wolff Gusztávné 10, Lányi József 10, özv. Denezig Béláné 5, N. N. 6, N. N. 2, özv. Vally Mátyásné 2 korona. Ezen nemesszivü adakozóknak hálás köszönetét fejezi ki a hivatal nevében Baross Boriska ügyvezető elnök.

— Az ipartestület hírei. Vasárnap délelőtt 10 órakor tartják az ezévi rendes közgyűlést a testületi székházban. — Vasárnap délután 3 órakor gyűlnek össze a cipészek az ipartestületen, hogy a Bőrközpont által Aradnak számt 360 kilogramm talpbőr felosztásáról tanácskozzanak. — Ugyancsak holnap, vasárnap délután 3 órakor beszélnek meg az összes lábelleni készítőket az ipartestületen, miként vegyenek részt az újrendszerű katonai bakancsszállításban. — A városi tanács minden csütörtök délután 5 és 6 óra között a lovardában csak az önálló iparosok részére ad ki köszönetet, ha tagsági könyveikkel igazolják magukat. Az elnökség.

— Koszorúmegváltás. Diószeghy László festőművész Mike József ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 40 koronát adományozott az Arad városi vöröskereszt egyletnek, melyért ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség nevében Vásárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— Köszönetnyilvánítás. Az elmúlt héten Schulhol Károlyné és Pick Ernőné az izr. lovardához növendékeit egy-egy uszonnáival vendégelték meg. E nemeslelkű adományért hálás köszönetet mond ezuton is az izr. lovardához vezetősege.

LEGUJABB.

Réggel 4 óraker érkezett telefonjelentés.

Alexejew tábornok buktatta meg a cárt.

Genf. Francia jelentések szerint a forradalom kitörésének híre a cárt teljesen váratlanul érte. Hír szerint az egész mozgalom katonai iniciátora Alexejew tábornok volt, aki a cárt félrevezette. Midőn a cár március 12-én a főhadiszálláson megjelent, Alexejew üdvözlő beszéddel fogadta. A cár beszédében örömeinek adott kifejezést, hogy a tábornok visszanyerte egészségét.

Stockholm. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról: *Nikolaj Nikolajevics* nagyherceg tegnap Pétervárra érkezett. További jelentések szerint Miklós cárt Carszkoje-Szeloba várják, ahová több ezred tüzérség indult.

Stockholm. *Mihály Alexandrovics* nagyherceg mindjárt kinevezésekor kijelentette, hogy nem hajlandó a trónt elvállalni. Sőt a trónöröklésről is lemondott, miután házassága tudvalevőleg nem egyenrangú házasság. Oroszországban teljes anarchia van. Moszkvában állandóan véres utcai harcok vannak.

Hága. A Times jelentése szerint Cyril nagyherceg, az új tengerészeti gárda főnöke az új kormány rendelkezésére bocsátotta magát. Megjelent a dumában és a következőket mondotta:

— Ugy mint önök, én is Oroszország javát akarom. Ettől az indoktól vezéreltetve, összehívtam a legénységet és megmagyaráztam nekik a mostani viszonyoktól várható üdvös fejleményeket. S mondhatom önöknek, hogy a

tengerészet egész legénysége a duma rendelkezésére áll.

A nagyherceg beszédére Rodzianko válaszolt:

— Nagyhercegséged beszéde mindnyájunkat rendkívül megragadott, s bizunk és hiszünk abban, hogy a tengerészet a hadsereggel együtt mindent el fog követni arra nézve, hogy az ellenséget teljesen leverje.

Kopenhága. Ideérkezett hírek szerint a forradalom kitörése után közvetlenül forradalmár katonaság megszállotta Carszkoje-Szelót. A kastély parancsnoka közölte Rodziankóval, hogy a cárné beszélni kíván vele. Rodzianko megjelent és rövid beszélgetés folyt le közöttük.

Genf. A Petit Parisien a cár lemondásáról a következőket jelenti: Rodzianko a cárhoz két táviratot intézett. Az egyikben ez állott: „A fővárosban a helyzet komoly, anarchia ütötte föl a fejét. A kormány hatalmas veszélyben forog, teljes dezorganizáció van. Az utcákon fegyverzaj hallatszik, a csapatok egymásra lönek. Sürgős szükség van oly személyek kinevezésére, akik bírják a nép bizalmát. Új kormány alakítandó, habozás lehetetlen. Kérem istent, ezen óriási felelősség nehogy a koronára essen.” Rodzianko két táviratot küldött a hadseregszereplőknek is, melyekben felszólította őket a cárnál való intervencióra. Ruskij ezt válaszolta: „Táviratát megkaptam, kivánságának megfelelek.”

Bruszilov válasza a következő volt: „Sürgönnyel megkaptam, kötelességem teljesítenem a felsőszékhelyével és cárral szemben.” Március 14-én Rodzianko a következő új táviratot intézte a cárhoz: „Helyzet rosszabbodott, döntés órája elérkezett. A csapatok csatlakoztak a mozgalomhoz.” — A táviratát sem érkezett válasz.

— Felfúvódás, fölbőfögés, teltség érzete, étvágytalanság, a mellett koronként rossz szaga lehet és más oly jelenségek eseteiben, melyek a gyomor és a bélesatorna ömörgezéséből származnak, a természetesen Ferenc József kesztyvő használata gyorsan oldó és enyhén kivívó hatást hoz létre szabályszerű székeléssel. Arnold Clootta, a zürichi főiskola tudós tanára, az Orvosszertan című híres munka szerzője tanúsítja, hogy a Ferenc József vizet számos esetben kipróbálta és mindig teljes eredményt ért el vele.

— Az aranyásó. Izgalmas Cow-boy dráma vasárnap az *Erzsébet mozgó-színházban*. Gallegos, a gazdag aranyásó munkásainak réme volt. Jean, aki egyedül áll a világon, Gallegoshoz szagodik el, hogy szerencsét próbáljon. Az aranyásó egyetlen leánya, Mathilde, szépsége fellobbantja szerelemre, atyjának legidősebb alkalmazottját, Alfonzot. Mathilde, ellen-szenvvel viselkedik Alfonz iránt, egy alkalommal kijelenti ezt neki. Jean, ki végighaligatja Alfonz és Mathilde között lefolyt párbeszédet, bosszút forral vetélytársa ellen, hogy megsemmisítse örökre. Mathilde jó szemmel nézi Jean közeledését, mert tükön őt szereti; Alfonz felbőrejt a munkásokat, hogy Gallegost és családját eltegye láb alól. A gonosztevők egy éjnek idején rágyújtják a házat az aranyásó családjára. Mathilde eszméletlenül fekszik, amikor Jean, ki segítségére siet, éjnek idején elmenekül vele. Jean és Mathilde boldogan élnek és 7 év telt el házasságuk gyönyörűségével, melyet egyetlen gyermekük tett boldoggá. Egy alkalommal a család a közeli parkba sétál, amikor Alfonz felismeri Mathildet és értesíti cinkostársát. Alfonz behatol a lakásba és a gyermeket ellopja, de Toby, a hü kutya ébersége, nem hagyja elveszni magát. Toby feltalálja a kis fiút, kit a gonosztevők messze elhurcoltak és a foyóba dobva őt, elhagyták. A kutya segítségével a fiú kijuszik és elmenekül haza, hol az uton Toby kalandolja őt. — Így menekült meg a család a banditáktól, kiket Toby örökre elített láb alól.

— Felfúvódás, fölbőfögés, teltség érzete, étvágytalanság, a mellett koronként rossz szaga lehet és más oly jelenségek eseteiben, melyek a gyomor és a bélesatorna ömörgezéséből származnak, a természetesen Ferenc József kesztyvő használata gyorsan oldó és enyhén kivívó hatást hoz létre szabályszerű székeléssel. Arnold Clootta, a zürichi főiskola tudós tanára, az Orvosszertan című híres munka szerzője tanúsítja, hogy a Ferenc József vizet számos esetben kipróbálta és mindig teljes eredményt ért el vele.

— Lapunk mai számához Fekete Károly osztályorszájak íromarúto cegnek egy mellékletét csatoljuk, melyre az olvasók között leggyelmét különösen felhívjuk. Elég már több

— Felfúvódás, fölbőfögés, teltség érzete, étvágytalanság, a mellett koronként rossz szaga lehet és más oly jelenségek eseteiben, melyek a gyomor és a bélesatorna ömörgezéséből származnak, a természetesen Ferenc József kesztyvő használata gyorsan oldó és enyhén kivívó hatást hoz létre szabályszerű székeléssel. Arnold Clootta, a zürichi főiskola tudós tanára, az Orvosszertan című híres munka szerzője tanúsítja, hogy a Ferenc József vizet számos esetben kipróbálta és mindig teljes eredményt ért el vele.

— Kerpel kölcsönkönyvtár új könyv- és zenepótljegyzékei megjelennek. 901

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* A csintalan Komtesz. (Slágerjáték az Urániában.) Egy kiváló Nordisk vígjátékot mutatott be tegnap a színház, mely egy igazi diadalut után érkezett ide, mert mindenütt szenzációs sikert aratott bájos, megnyerő és lebilincselő cselekménye által. A műsor egy nagyszerűen eltöltött estét hozott a közönségnek. — A nagyszerű vígjáték mellett egy slágerdrámát is mutatott be a színház „A hűtlenség iskolája” címen, mely szintén a Nordisk vállalat terméke. Egy igen kedves és kiállításban pazar drámát, amely a maga nagy méreteivel, cselekményének érdekes váltával megnyerte a közönség tetszését. Hogy a hűtlenség témája mindenkor kedvelt téma volt, a közönség tudja és a filmgyárak is megértették, hogy ezzel közönséget lehet hódítani. Annyi változásban mint amennyit az élet nyújt, annyi feldolgozásban, mint amennyit az ember leleményesség kitalálni képes, jelent már meg ez a téma. S ha most valami újszerű jelenetet sikerült belehozni a dologban, úgy maga ez egy elsőrangú teljesítmény. — „Egy viharos élet,” amerikai kártyaszalok mellől felvett kép, mely szenzációs vonzereje volt a budapesti Ötminának, legközelebb az Urániában. 5

* A tenger asszonya — az Apollóban. Hétfőn ismét nagyszabású filmet mutat be az Apolló-színház. A tenger asszonya a címe ennek a csodás drámának, amelynek művésze a tenger. A tenger embereinek életében játszódik le a megkapó mesés szöveg, amely olyan, mint maga a végtelen tenger: olykor haragvóan viharzik, máskor pedig csöndes, kábitóan szép, mint a tavaszi álmom. A hétfői premiert megelőző vasárnap „Az ismeretlen tartomány” című 5 felvonásos gyönyörű dzsungel-drámát mutatja be utóhára az Apolló színház. Az első előadás délután 2 óraker kezdődik, a követ-

kezők pedig fél 4, fél 7 és egynegyed 9 óraker kezdődnek. 3

* A Wolfson-cirkusz második diszlocálásának reprizé szerdán lesz az Apollóban. A Nordisk-filmgyár e hatalmas műjének reprizét alig várja az aradi publikum. Sajtóhíbe folytán úgy jelent meg a lapokban, hogy hétfőn tartja meg a Wolfson-cirkusz utolsó diszlocálásának reprizét, holott azt szerdára tűzte ki a színház igazgatósága.

GAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Kereskedelmi Bank mérlege.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Már beszámoltunk arról, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a lefolyt üzletévben áthozat nélkül 18.005.006.56 korona tiszta nyereséget ért el, ami 2.386.047.20 koronával haladja meg az előző évi nyereséget.

A most közzetett számadatok hű képét mutatják annak a fejlődésnek, amely e nagyobb nyereség kialakulását lehetővé tette. Legnagyobb a jövedelememelkedés a kamatoknál, amelynek tiszta jövedelme iőkép a rendelkezésre álló tőkék folytonos emelkedésével kapcsolatban 2.8 millió koronával emelkedett. A jutalékszámja nyeresége 418.992 korona növekedéssel 2.070.924 koronát tett ki; a nyereségnek ez az emelkedése kizárólag a rendes üzletből származott. Az értékpapírokon és szindikátusi részesedéseken 1.1 millió korona a nyereségtöbblet, míg a váltóüzlet és a fiókok nyeresége 173.326 koronával emelkedett, mintegy jelképezve az általuk kifejtett nagy agilitást. A bevételek emelkedésével szemben a kiadások és pedig úgy a rendes, mint a háborús jótékony kiadások jelentékenyen emelkedtek és megállapítható, hogy a bank eddigi háborús humanitárius költségei, a jubileumi adományt beleértve, immár meghaladják az 5 millió koronát.

A mérlegszámja adatainál mindenképp feltűnik az értékpapír lombard emelkedése; a hadikölcsönkötvényekre adott előlegek a 268¹/₂ millió koronát, az egyéb értékpapírokat adott előlegek pedig a 107¹/₂ millió koronát meghaladják, ami összesen 58 millió emelkedésnek felel meg. A bank saját értékpapír-tárolója az előző évi mintegy 70 millió koronáról 118.7 millió koronára növekedett. Az állami előlegek 616.7 millió koronát tesznek ki és így 450 millió koronával haladják meg az előző évi összeget. Az adósság száma immár 289 millió koronára rug, ami 71 millió koronás emelkedésnek felel meg.

A követelések ily óriási arányu megnövekedésével szemben természetesen a passzívák óriási emelkedése áll. Leghatalmasabb az általános a betétekben, amelyek főösszege 1286 millió korona, tehát 542¹/₂ millió koronával több, mint az előző évben. Ebből az összegből a szigorúan vett állandó betétekre 811¹/₂ millió korona, különféle hitelezőkre 418 millió korona és közpénzekre 61.1 millió korona esik. Az eredmény tehát saját tőkéjével együtt immár 2.15 milliárd vagyont kezel.

A bank összes forgalma az előző évi 26¹/₂ milliárd koronáról 87¹/₂ milliárd koronára emelkedett.

— A Magyar Jelzálog Hitelbank közgyűlése. A Magyar Jelzálog Hitelbank március 31-én déli tizenkét óraker V. Nádor-utca 7. szám alatti helyiségekben tartja 48-ik rendes közgyűlését. A közgyűlésen huz részvény jogosít egy szavazatra. Azok a részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek részvényeiket a közgyűlés előtt legalább nyolc nappal deponálni.

— Felhívás a gazdaközönséghez. Az új vagyondó, hadinyereség-adó és jövedelmi adó beállítását illetőleg a rendelet úgy intézkedik, hogy az erre vonatkozó beállításoknak büntetés terh alatt ez év március hó 31-ig meg kell történnie. Ezen beállításokhoz szükséges nyomtatványok még a mai napig sem érkeztek meg. Felhívja tehát az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület az érdekelteket, hogy az esetben, ha a nyomtatványok e hó 25-ikéig meg nem érkeznek, úgy levélben tegyék meg az aradi pénzügyigazgatósághoz a beállításokat, tartarva maguknak azt a jogot, hogy a nyom-

FOG-... fogszívogatás, aranyórák, platina arany és ezüst, amalgamból és a fog...
fogszívogatás, aranyórák, platina arany és ezüst, amalgamból és a fog...
fogszívogatás, aranyórák, platina arany és ezüst, amalgamból és a fog...

FOG-... koronák, hídak, egész fogszívogatás nélküli aranyból, platina...
koronák, hídak, egész fogszívogatás nélküli aranyból, platina...
koronák, hídak, egész fogszívogatás nélküli aranyból, platina...

FOG-... kővek átváltása, 10.000 leírás...
kővek átváltása, 10.000 leírás...
kővek átváltása, 10.000 leírás...

FOGULAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely több mint Berlin, Lisszabon, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogorvosoknál mint assis...
Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely több mint Berlin, Lisszabon, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogorvosoknál mint assis...
Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely több mint Berlin, Lisszabon, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogorvosoknál mint assis...

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

hatvány kézhezvételével azt ismételtén részlete...
hatvány kézhezvételével azt ismételtén részlete...
hatvány kézhezvételével azt ismételtén részlete...

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 18-án, vasárnap:

A) Döntet. B) Beszét.

Kárpáthy Zoltán.

Szójáték.

Keszdete 7 órakor.

A szerkesztésért felel:

Frdyánszky Endre (továbbá)

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az össze-savat elásti köztitkárt nem váltunk felelősséget.)

Szőlősgazdák

figyelmébe ajánljuk

PEROCID

tiszta német gyártmány — gar. 45% — a mi...
tiszta német gyártmány — gar. 45% — a mi...
tiszta német gyártmány — gar. 45% — a mi...

RAFFIA

I. Mayunga, szép fehér hosszú szálú minőség...
I. Mayunga, szép fehér hosszú szálú minőség...
I. Mayunga, szép fehér hosszú szálú minőség...

Hypermangan-kali

fűt peronospora és lisztharmat elleni védeke...
fűt peronospora és lisztharmat elleni védeke...
fűt peronospora és lisztharmat elleni védeke...

Vojtek és Weisz, Arad.

Eladó

a Fő-téren egy kötelezetes bér...
a Fő-téren egy kötelezetes bér...
a Fő-téren egy kötelezetes bér...

Cím a kiadóhivatalban. 1846

Tavaszi gőzeke szántást és kultivátorozást Kemna-féle új kultivátorral vállalok.

Érdeklődőket kérem a buzsági gazdaság...
Érdeklődőket kérem a buzsági gazdaság...
Érdeklődőket kérem a buzsági gazdaság...

APOLLO SZÍNHÁZ

Március 18-án, vasárnap

Lévi György

Az ismeretlen

tartomány.

(Nem kíván más felelősséget.)

Dzsungel dráma 5 felvonásban.

Főszereplő:

Miss Katlin Williams.

Az előadások vasár- és hétfőnap 2, 1/2, 4...
Az előadások vasár- és hétfőnap 2, 1/2, 4...
Az előadások vasár- és hétfőnap 2, 1/2, 4...

Jegyek előre válthatók d. e. 161 H-12...
Jegyek előre válthatók d. e. 161 H-12...
Jegyek előre válthatók d. e. 161 H-12...

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felhasználja...
A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felhasználja...
A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felhasználja...

Bartháné, szakképzett kozmetikus

Ertesítés!

A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy...
A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy...
A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy...

Éveken át a külföld legnagyobb városában működtem...
Éveken át a külföld legnagyobb városában működtem...
Éveken át a külföld legnagyobb városában működtem...

MOHR D. Andrassy-tér 5 (Lloyd palota).

92—1917. ügyszám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Molnár Oskár aradi ügy...
Dr. Molnár Oskár aradi ügy...
Dr. Molnár Oskár aradi ügy...

megye) — Koltin Ignácnál megte...
megye) — Koltin Ignácnál megte...
megye) — Koltin Ignácnál megte...

Arad, 1917. évi március hó 13.

D. Emhoy Gyula,

Dr. Pálmai Lajos aradi kir. közj...
Dr. Pálmai Lajos aradi kir. közj...
Dr. Pálmai Lajos aradi kir. közj...

Ajánlok kötelezettség nélküli...
Ajánlok kötelezettség nélküli...
Ajánlok kötelezettség nélküli...

Rum,

Szilvrium,

Törköly,

Seprő,

Litör

compozíciók és esz...
compozíciók és esz...
compozíciók és esz...

Szemző Armie

áruigényesség és bizományi raktára...
áruigényesség és bizományi raktára...
áruigényesség és bizományi raktára...

Aradon. Interurbán telefon 295 szám.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom

tavaszi kosztümszövet és selyem raktáramat.
Varga Kálmán női szabó, Deák Ferenc-u. 39., I. em.

Nyaralónak alkalmas ház eladó

Világosan, nagy kerttel, ugyanolyan udvarral, berendezett pincével és nagy őrirtalannal hercekkal, körülbelül 1000 neotoliter. Bővebbet: Arad, Deák Ferenc-utca 40/b., I. em.

A BUDAPESTRE UTAZÓK FIGYELMÉBE!

Teljesen átalakítva megnyit az **Excelsior Pensió**, Budapest, Pappnévelde-utca 8. szám. Rövidebb és hosszabb időre kapható lakás, teljes pensióval. **Alacsony árak, izletes ételek és tiszta szobák**

DURATING!

törvényesen védett vegyi szer, amely a kamgarn öltönyök, egyenruhák, szövetek, női ruhák, reverendák stb. mutatkozó fényt radikálisan eltávolítja.

Kapható:

Schäffer Henriknél

Arad, Andrásy-tér. Magyarország kizárólagos képviselőjénél 1.-, 1.50, 2.- koronás üvegekben. 627

Új kalapszalom Aradon!

Április 1-én új

női és gyermekkalapszalont nyit

1899

Schwartz Sámuelné.

Salaos-utca 4. szám alatt, I. em.

Földbirtokosoknak
36 évre 4 1/2% kamat 90 arányban.
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arányban,
66 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94% arányban mellett, továbbá
aradi és békéscsabai házakra
50 évre 5 1/2% kamat, 1/2% törlesztés 98 arányban mellett törlesztéses kölcsönöket folyósítunk és birtokparcellázásokat elvégeztetjük és gyorsan keresztül vezetjük a
Budapesti Községi Képviselet és Parcellázó Reszvenytársaság
Budapest, VIII., Kenyermező-u. 6.
Aradi megbízottunk: Bonyhádi József u. Kapa-u. 47., d. u. 2-3-ig.
721

Matteine-tele patkány- és egérintás

új eljárás szerint. Patkány- és egérintéshez ajánlok **patkány- és egérintő-fuz-bacilust**. A XX. század legnagyobb hatású patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt alkalmazható.

A patkány- és egérintő-fuz-bacilus ára:

1 kis adag 2-300 patkány irtására 6 K.
1 nagy adag 3-600 patkány irtására 12 K.

Matteine vegyszertári laboratórium
Arad, Boros Beni-tér 1. sz. alá.
Telefon 10-45.

Területek felszántását

a tavasza, valamint kőtűs rendszerű 20-as Kemra gőzeke garnitúrával. Eladók 55 drb. 1 éves

prima

tenyészkecskét

Mahier Mihály, Pantota

használt ólom megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Válogatott

kőrishasábát, kőrispallót, rönköt, szilfapallót, rönköt 18 cm. — 22-ig, száraz vagy félszáraz állapotban, minden mennyiségben veszek. 1745

Ajánlatokat ker

Schamberger faárugyár, Arad.

Hölgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb modell tagál női és leányka formák. Szalmakalapokban nagy választék. Férfi kemény és puha nyulszőr kalapokban nagy raktár. — Női tagál vagy szalmakalapoknak átvarrását és festését a legújabb modell után elvállalom. 1791

Tisztelettel

Bittenbinder Konrád

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás
Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

Az Egyházi Műkereskedés

(Arad, Weitzer-utca 2. sz.)

a nagyheti és husvétli ünnepek

közeledtével ajánlja ajándéknak is kiválóan alkalmas, remek kötésű ima- és elmélkedési könyvekből, jó irányu olvasmányokból, rózsafüzérek, szobrokból, művészi kivitelű képekből, képes levelezőlapokból és fesszületekből **dusan felszerelt raktárát!** 1895

Legmértőbb husvétli ajándékok!

Eladó saroktelek.

a belvárosban két utcára szelő szög

Viszonteladók figyelmébe!

Chocoládé, cacao, Chocoládé-bonbonok és cukorka áruk lerakata: 451

Gábor Miklós
Arad,
Andrásy-tér 18. Salaos-u. sarok.
Helyi és vidéki telefon: 10-59.

Női cipő.

Amerikai forma! Valódi bőr!
Chewraux fűzős magasszárú K 48
Box gombos magasszárú . . . K 50
Chewraux fűzős fél K 44
vidékre utánvétel mellett kapható 1710

SCHWARTZ cégnél Arad, Forray-utca 3.

Meg nem felelő vissza vétetik. Viszonytelarúsítónak 10% engedmény

Legjobb fogviz

1898 nemzetközi kiállításán legmagasabb kitüntetésben részesült.
500 koronát fizet annak, ki Bartilla-fogvizének használatát mellett, fűveje 1-20 kor. valaha lenét fogfájást kap, vagy a szája büszk. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárúban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc u. 11. sz., Hebe Vilmos, Bathány-u., Hajós Árpád gyógyszerárúban és Vojtek és Welsz drogueriájában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget 3-40 K. bérmentve. Kérjünk mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok felelőtől jól díjaztatnak. 577

Nagy hasábu tölgy tűzifa

haszonfának igen alkalmas, 20-25 waggonnal 1898

eladó.
Kádár és Böhm
Arad, Deák Ferenc-utca 6. szám.

Apró hirdetések.

Levelézés.

"Temperamentum"
 jelégével jannar 26-án megjelent hírde-
 tésére levél van a kiadóbivatalban. 1826

"Tiszamont"
 Mikor jön Aradra? Postán kldött levél-
 ben értesítés lennék. 1840

Váradi emléktés
 uri leányal levelezés. Választ "Jucal"
 névre a kiadóba ker. 1947

Béni-könyv asszony.
 Téved. A szokott régi módon ma is meg-
 tudnám vigasztalni. 1841

"Leiki erő" jelégre
 Megtörtént. minden rendben. 1844

"Csendes élet"
 jelégére levél van a kiadóban, kéretek
 érvényes Vaskereskedőtől. 1845

"Nyugdíjas"
 jelégére levél van a kiadóban. 1940

Harmadik éves
 intelligens, jóhírnévű fiatal ember, helybéli
 vagy vidéki urinó komoly ismeretségeit
 óhajtja "Házár" jelégre átadni kiadóhiva-
 talban. 1851

Magas barna fiatal ember
 keresi fekete hajú, fekete szemű, föltét-
 lenül intelligens, fessé, díszitványt, tü-
 gelyen urinó tisztoságes ismeretségeit, ki
 Ravánban, színházban és egyéb szóra-
 kezesekben partnere lenne. Szíves soro-
 lat "Egyedül vagyok" jelégre a kiadóba
 kérek. 1856

Alkalmazást keres.

Madmentes,
 fakereskedésben már alkalmazva volt
 gyakorlatnok állást keres. Cim a kiadó-
 ban. 1839

Könyvelő,
 levelezést és bármilyen irodai munkát
 étvállalok. Ajánlatokat "Pontos" jelégre
 a kiadóba kérek. 1871

Gyakorlott bejárótólóknó
 ajánlások házakhoz kisegíteni. Cim a
 kiadóban. 1857

Idősebb
 hámentes, intelligens, három nyelvet be-
 széló, jó írásu és nagyon jól számoló
 egyén. bármilyen megfelelő állást keres.
 Cim a kiadóban. 1842

Fiatal nő,
 vidéki irodába ajánlkozok. Ajánlatokat
 "Polgári nélkül" jelégre kiadóba ker. 1864

Kereskedelmi érettség
 végzett, irodai gyakorlatiattal bíró 19 éves
 fiatal ember. megfelelő alkalmazást keres.
 Megkeresést "A. B." jelégre a kiadó-
 hivatalába kérek. 1819

Évállalok
 egyszerűbb női ruha készítését szolid ár-
 ban. Esetleg háznál megyek. Nyitrai Er-
 zebet, M. Haly-utca 68. 1829

Alkalmazást nyer.

Intelligens fiú
 tanulóknak, lehetőleg vidékről 3-4 közép-
 iskolával teljesít teljes elátásal. Jaku-
 bovi József, fűszer- és csemegé-keres-
 kedő Arad, Boros Béni-tér 16. 1862

Házmesterpár felvételik.
 Szerelők és kőművesek előnyben.
 Ott. Reisinger Samu, József tő-
 herceg ut 13. 1827

Könyvelő
 férfi vagy nő, ónáló munkaerő, aki a
 kettős könyvelésben, gyors- és gép-
 írásban gyakorlatiattal bír és már huzamo-
 sabb ideig működött egy helyen, felvete-
 tik. Ajánlatokat "Fűszerkereskedő"
 jelégre a kiadóhivatalba továbbit. 1735

Azonnali,
 legkésőbb 20-ára való belépésre állandó
 alkalmazást nyer német nyelvet bíró,
 irodai teendőben teljesen jártas női
 tisztviselő. Ajánlatok nemet és magyar
 nyelvben írásban benyújtandók. Róth Jó-
 zsef utóda szállító, Eötvös-utca 3. 1-26

Ruhaváros
 Hun-ára kávéhá ban azonnali belépésre
 felvételik. Jelenkezni lehet dala öt 10-12
 ózött. 1528

Bejárónó,
 ki padló fényesítéshez ért, jó fizetéssel
 felvételik Bathlyay-utca 28., I. em. 3789

Lakást keres.

Két-szobás
 magánházat, kerttel, bérbe vennék. Cim
 a kiadóban. 1862

Kiadó lakás.

Két egymáshoz nyitó
 különbejáratu butorozott szoba kiadó.
 Cim a kiadóban. 1837

Boros Béni-tér 11/a. sz.
 alatti több kisebb lakásból álló házam
 május 1-től bérbe kiadó. Ötven László,
 fakereskedő. 1251

Butorozott szoba,
 esetleg konyhasználattal, azonnal ki-
 adó. Hona-utca 35. 1763

Egy három, esetleg négyszobás
 ház, minden hozzátartozó mölőhelyi-
 ségekkel, azonnal kiadó. Chorin Áron-
 utca 1 szám. 1802

Ingatlan.

A piacotérhez közel fekvő ház,
 melyben jóforgalmu fűszerkereskedés és
 vendéglő van, más vállalat miatt eladó.
 Bővebbet a kiadóhivatalban. 1231

Úröl Tisza István ut 38-40.
 számú ház szabad kézből eladó. Fátó-
 epnek igen alkalmas. Bővebbet a tulaj-
 donosnál, Boros Béni-tér 17. 1853

Egy toleik
 Gutzlar-féle telekből, kővetlen az órtáz
 mellett, eladó, részletfizetésre is. Bőveb-
 bet György-u. 42/a. szám. 1870

Gyereken
 a piactértől 3 pernyve fekvő szőlő, fel-
 szereléssel, lakóházzal együtt eladó. Cim
 a kiadóban. 1836

Ötletli ház
 a belvárosban, 9 évig adómentes, mely-
 ben ösödök óta nagyforgalmu vendéglő
 van, a utca szőlő, kltudó hely vevés-
 kereskedésnek is, elegáns lakásokkal,
 borpincével, teljesen újonnan, modernül
 felépítve, eladó. Bővebbet a tulajdonos-
 nál, Magyar- és Csiky Gergely utca sa-
 rok. 1-35

Kiadó bértörtek
 Zimándköz község határában, 30 kézföld,
 faluban lévő házzal vagy anélkül. Cim
 Ferdinand-utca 7., ajtó 14. szám. 1849

Vajdasay Lajos-utca 163.
 számú ház kedvező feltételek mellett el-
 adó. Felvilágosítást ad Arguelán Deme-
 terné K. s-uth Lajos utca 49. 1694

Ház eladó
 Ferenc-tér közepén szőlő és gyümöl-
 csőskerttel. Cim a kiadóhivatalban. 1630

Gr. Leiningen Károly-utca 8.
 számú bérház, 10 évig adómentes, el-
 adó. 1723

Város központján
 egy nagy emeletes sarokház öt szobát he-
 llyiséggel eladó, cim a kiadóhivatalban. 1727

Thökölyi Imre-u. 59. számú
 ház, 8 lakással, szabad kézből eladó. Bő-
 vebbet Vlati Istvánál, Lóvász-utca 5/a.
 szám. 1615

Eladó
 Magyar-utca 2-3. számú magánház, 8
 szoba, nagy parkirozott udvarral, külön
 gazdasági udvarral, istállókcal és kocsi-
 szinnel. Érdeklődni lehet ugyanott. 1769

7 szobás
 magánház nagy terekkel eladó. Cim a
 kiadóban. Ugyanott egy keresztes ma-
 hagott zongora eladó. 1691

Eladó
 Arany János-utca 1. számú ház. Bő-
 bet Gróf Tisza István-ut 14. 1615

Flóris-utca 35.
 ház eladó, bővebbet ugyanott a házmest-
 ernél. 1632

Kiadó
 a főterhez közel emele es bérház 10 évig
 adómentes. Cim a kiadóban. 1838

Bathlyay utca 5. számú
 sarokház eladó. Bővebbet ugyanott, ajtó
 4. sz. 1-00

Ujarad, Pó-u 39. számú
 ház eladó. Bővebbet ugyanott. 1909

Ujtelek-elakás
 Balogh Zoltán utca 4. sz. alatt egy három-
 szoba, előszoba, fürdőszoba és mellék-
 helyiség-ekből álló magánház eladó. Bő-
 vebbet Arad, Szabadság-utca 7. sz., I. eme-
 let. 1776

Kiadó
 a kistendi térségben kördöcsente község-
 ben egy 100 holdas birtok, melynek isle
 szántó, felse kltudó kaszáló a hozzátartozó
 gazdasági épüetekkel. Kaufman Sándor-
 nál Arad, Munkácsy Mihály u. 3. Ugyan-
 ott a Vajdasay Lajos u. 159. sz. ház is
 eladó. 1839

Gyógyászat.

Röh és viszketőség
 elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-tér
 Vajdasay-gyógyaszterában. Kis tégely 1
 korona 30 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

Hehs Vasas elnökörn.
 Suvorón szer vérszegénység, sápkór, szé-
 dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
 bajok, étvágytalanság, gyomorbetegségek,
 láz, általános gyengeség ellen. Páratlan
 vérképző és vérjavító, biztos óvszer ma-
 lárikus fertőzések- és minden infektívól
 eredő meg-betegedés ellen ugy felnö-
 teknek, mint gyermekoknak. Ár 3 kor.
 Hehs gyógyaszter, Földes-gyógyaszter. 12

Üzletek.
A volt Jámber
 papirkereskedés helyisége raktárral, pin-
 cével kiadó. Megtekinthető d. e. 10-12,
 d. u. 2-6. 1876

Üzlethelyiség kiadó
 Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Ham-
 mer Vilmos villanyműszerezsnél. 1023

Szerek bolti-helyiség
 egyben vagy kettőszobára kltudó, azonnal
 kiadó hadbavonulás miatt Pozsay és
 Reisinger-utca sarkán. 1840

Fedrázútlet
 Arad egyik leteforgalmasabb helyén, ele-
 gánsan berendezve, betegség miatt azon-
 nal eladó. Pincésikkel nagyon bevezetve.
 Cim a kiadóhivatalban. 1848

Mikes Kelemen-utca 27. szám
 utáni üzlethelyiség, azonnal kiadó. Bő-
 vebbet ugyanott, esetleg Haffer Adolfnál,
 Plame, Vig Belvédere 332/2. 1836

Egy lömendetli szatcsüzlet,
 trafik- és italmérési engedéllyel ellátva,
 e utazás miatt, május 1-től átadó, esetleg
 házzal együtt eladó. Bővebbet a kiadó-
 hivatalban. 5098

Vétel és eladás.

Egy komplett
 Ego-Goumont-féle mozgófénykép vetítő-
 gép 2 méter széles, ugyanilyen hosszú
 és magas vaslemezből készült vetítő ka-
 marával és néhány száz méter film el-
 adó. Cim a kiadóhivatalban. 1877

Bérfedő
 könnyű viselő kocsi, elegánsan fényezve,
 eladó. Bővebbet József főherceg-ut 11.
 szám. 1866

Gyermekeszi,
 kutatóvány és egy papagályállvány eladó.
 Cim a kiadóban. 1872

Fenyő-, dísz- és gyümölcsfa cso-
 máz-ek, ripsaris gyökerek és sima,
 építkezési anyagok nagyban és ki-
 csmenyben eladó. Bővebbet Deák Ferenc-
 utca 29. 1873

Használt mezöl vasuti sín
 (3-8 kilogramos) megvételre keresek
 1000-3000 m-ig; ajánlatok "Szavatics"
 Arad, Urbán István-utca 41. címre kltu-
 totok. 1838

Abiok, ajtó, fürdőszó
 fűtővel, eladó. Megtekinthető d. u. Fló-
 ris-utca 5., I. em. 1863

Szék-és-őrn
 nemes fűzveszáz, tavasz, várás, víz markos
 köteganak három székű va, nagy meny-
 nyiségben a hato Stefanutz Janos plehá-
 nosnál, Monoriakon. Villamos mecélő-
 hely a ház előtt. 1757

Kis-őrn gorn tura
 baroktyli, frész-őrn, hervázaló asztall. I.
 helyszüké miatt eladó Zsigmondházán 31.
 (köz-őgháza mölletl.) 1803

Könyveket,
 bélyegeket és régi hegedűket vesz Deák
 Béla antikvariuma és könyv- és papirke-
 reskedése, Forray-utca. Telefon 902. 871

Homok
 finom vagy kavicsos, házhoz szállítva,
 megrendelhető Porcánál, Boczkó-u. 1724

30-55 fängerés meetlyca
 gázvilágítás felszerelés, circa 500-600
 méter vasas vezetőkkel, lámp árszal és
 cellákkal eladó. Bővebbet d. e. 9-10-ig,
 d. u. 2-3-ig Fiedman Gyulánál, Perő-
 ny-utca 5. 1798

Vészek
 a legmagasabb árban uraktól levett férfi
 röhök, mindenféle egyenruhát valamint
 használt butort. Vidékre is megyek. Blajer
 Ignác, Booskó-utca 1. 761

Vészek
 koronásai bélyegeket és egész gyűjte-
 ményeket. Könyvtárakat és egyes köny-
 veket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Wering
 7-800-as szösz, kapható Reisz Józsefnél,
 Alsősimaudon. 1913

6 pár erős, új igazlám
 eladó. Krasztel Márton szajgyártó, Pan-
 kotán. 1824

Jóhárban levő
 berépkárokat és varrógépeket vásárol és
 ugyanott előrendü gyártmányu új es
 használt gépek jutányos árban kaphatók.
 Borexi Kálmán, Hal-tér 6. 1881

Egy ártóberendezés,
 egy 150 ko. mérleg, egy tolokocsi eladó.
 Cim a kiadóhivatalban. 1830

Használt ólom
 megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó-
 hivatalban. 7892

Különféle.

Találtatott
 az Andrássy uton egy pénzárca. Jogos
 tulajdonosa átveheti Weinberger Ferenc
 ékszerésznél, Andrássy-tér 20. 200

Az angol
 fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje-
 sen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalom-
 csillapító balsam, teljesen azonos össze-
 tésű, mint a Bengue liniment. Ár 2
 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógy-
 szterár. 12

Ciferán
 alapos oktatás nyernets. Sina-utca 1-96
 szám. 1861

Tyukaszem
 és minden bőrreményedés ellen biztosan
 ható szer, Hehs gyógyszerész tyukaszem-
 tapasz. A legmeggrázóbb tyukaszem a
 tapasz párnáit használtatván leváltk,
 a győző tájfalom azonnal megszünik.
 Ár 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes
 gyógyszerár Arad. 12

Bérbe kerestetik
 Arad város határában, konyvakertészet-
 nek alkalmas, öntözhető vagy erre be-
 rendezhető 8-10 holdas föld. Üt, to-
 vábát egy, a bolgár kert-szethez értő
 kertész. Ajánlatok az Aradi es csauádi
 vasutak Magasüzemi központi felügyelő-
 séghez, Jozsef főherceg-ut 22. szám, III.
 bejárati, ajtó 6. sz. alá intézendők. 1868

Apróhirdetések
 az "Aradi Közlöny" részére felvételnek
 a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u.
 3. Ugyanitt kaphato az "Aradi Közlöny."

Heiseit.
 A legártalmatlanabb arszépítő és finomító.
 Izzadó, fényes, sziros, atka (mülekeres)
 arcot naponta annyiszor szükségese, gyapot-
 ra öntött hajadékkal megtöröljük. Az arc
 rőtön csodás szép lesz, mintha valaki
 mesés senelet finomságu harmattal volna
 bevonva. Az atkak pár nap alatt csimul-
 nak. Ár 1 korona. Dr. Földes és Hehs
 piperezsappan és vegyeszeti gyára Aradon.
 Tuz mellett ne használjuk. 12